Neljaskümnesseitsmes aastakäik.

Tuleb iga päew wälja, üksnes mitte pühapäewadel, suurtel pühadel ega kroonupühadel.

Igal kuul ilmub pildidega kaunistatud hinnata kaasanne.

Toimetuse adress: „Postimehe“ toimetusesse Jurjewis; Wene keeli: Въ редакцію газ. „Postimees,“ Юрьевъ, Лифл. губ.

Toimetaja kõnetund: linna Raekojas, lehe talituses kella 1—2 l.

„Postimehe“ talitus ja trükikoda, kus ka muid trükitööd toimetatakse, on Jurjewis (Tartus) linna Raekojas, sisseminek Suure Turu poolt. Abitalitused: Tallinnas Harju wärawas, Teslon'i majas, Wiljandis Lossi uul., Ellrich'i majas, A. Tõllasepp'a raamatukauplises. Pärnus Wene kiriku kõrwal, Laane trükikojas. Walgas Moskwa uul., Kronberg'i majas, P. Einer'i apteegi- ja rohukauplises. Wõrus F. Karlson'i raamatukauplises. Põltsamaal Th. Tiedt'u raamatukauplises. Törwas E. Kiilaspää raamatukaupl. Rakweres P. Erna raamatukaupl. Narwas Waksali uul., Leinbaumi majas. Abitalituste asemikud: Kunstakui kaupm. C. Treiel ja Mustwees jaamapidaja J. Mill.

Postimees

Tellimisehind on:

Postiga	12	kuu	pääle	5	rubla	—	kop.,	postita	12 kuu pääle
„	11	„	„	4	„ 65	„	„	11	„
„	10	„	„	4	„ 30	„	„	10	„
„	9	„	„	3	„ 85	„	„	9	„
„	8	„	„	3	„ 45	„	„	8	„
„	7	„	„	3	„ 5	„	„	7	„
„	6	„	„	2	„ 60	„	„	6	„
„	5	„	„	2	„ 20	„	„	5	„
„	4	„	„	1	„ 80	„	„	4	„
„	3	„	„	1	„ 35	„	„	3	„
„	2	„	„	—	„ 95	„	„	2	„
„	1	„	„	—	„ 50	„	„	1	„

Wäljamaale 3 korda nädalis saates 7 rbl., iga päe

Üksik nummer 3 kop.

Kuulutuste petit-rida 5 kop., lehe eesot

Kell 10 e. l. ülesantud kuulutused wõiwad weel sellsamal päe ainult iga kuu 1. päewast alates. Adressi muutmise eest tuleb adress üles anda. Saamata jäänud numbrid saadab lehe talitus ai kui nende tellimine 14 päewa jooksul pärast numbri ilmumist postile

Haridusest.

I.

Maa pääl elab mitmet tõugu rahwast. Igaüks neist on teistest oma naabritest mingi asja poolest iselaadi. Australia neegrite ja europlaste wahel on suur wahe, olgugi, et nad oma kehaehituse poolest üsna üksteise sarnased on. Mitte alati aga ei elanud — üteleme europlased — mitmekordsetes majades, ei olnud mitte alati raudteesid, telegrahwisid; ei olnud kohe kõiksugu masinaid, mis inimeste käetööd ja palehigi peawad kergitama. Nimetatud Australia neeger hulgub nüüdgi mööda metsa ja ootab saaki, keda ta oma wibu wõi isesuguse piigi abil surmab. Wanaaja uurijad teawad tõendada, et enne tuhanded — wist kümned tuhanded — aastad tagasi rahwas elas, keda praeguste metsikumate australialastega wõrreldes, niisamasugusele otsusele jõuame, kui australialasi europlastega wõrreldes: esimestel kiwikillust kirwes, teistel kaunis osawasti walmistatud wist-sõa, kolmandatel kümnete werstade pääle lendaw suurtülikuul. Mis on see mõõdupuu, mis ära määrab, missugune rahwas alamal, missugune kõrgemal seisab? — See on haridus.

Ära määrata, mida meie selle sõna all mõistame, on ütiraske, sest see mõiste mahutab enesesse liiga palju. Toodud näituste pääle põhjendades wõiksime meie ehk ütelda: teatud sammu edenemist inimese esialgsest seisukorrast, kus ta ennast puuwiljaga toitis ja puude otsas elutses, sammu niisugusest seisukorrast ülespoole edenemise teel, wõiksime meie haridusels (tsiwilisatsion) nimetada. Sellel nimetusel on aga palju tähendusi. Eesti sõna: harima — tähendab puhastama, kasima, kaunimaks tegema. Sellepärast wõime meie neid rahwaid, kelle juures edenemist kaunidust ja kasimise poole märgata ei ole, harimataks lugeda. Neegrid on meie päiwil need samad, mis nad Herodoti ajal oliwad, ja Amerika indianlased surewad ennem, kui et nad walgete eluwiisi ja kombed wastu wõtaksiwad. Hariduse mõiste sisaldab eneses salajat, arusaamata edenemist. Iga rahwas kaswab ja edenek just oma rahwuse iseloomu kohaselt. Olgu Hiina ja Jaapani haridus ei tea kui kõrge, meie ei wõi seda ometi mitte Pariisi wõi New-Yorki hariduse sarnaseks pidada.

Edenemise-wõimuline rahwas on kui lapsukene, kellel tarkusehambad juba suhu on tulemas: lapse mõtted ja arwamised kaowad kui udu päikese tõusmise järele, iga asja pääle katsub ta tõsiselt ja arwustawa pilguga waadata.

Haridus ei seisa paigal; tema on lõpmata edenemine. Iga uus sündmus, iga juhtumine, kihutab hariduse wõimalust muudatustele wastu. Haridus ei pea wanast mõttest ja arwamistest muutmata kinni; ta loob uusi, — wõimalikult paremad ja õigemad, mida ta wanade asemele paigutab.

Waatame järele, mis see haridus enesega kaasa toob. Koopa elanikust sai karjane, kes oma telkidega ühest kohast teise rändas: kus hää karjamaa, sinna ta asus, lõppes rohi — elukoht muutus teiseks. Sääl tuli ühel mõttesse, enesele elajanahkadest telgi asemele puust, mullast wõi kiwist maja ehitada. Missugune lihtne asi, aga kui suured tagajärjed! Kindla maja ehitusega oliwad inimese lähemad waenlased eemale tõrjutud: metselaja hammas, päikese palawus, talwe pakane ja paha ilm ei tee temale enam waewa. Warsti ilmuwad kõrgemat järku päädmised, mis kaunist wilja kannawad: sünniwad kombed ja wiisid, ärkab ilutundmus ja sünniwad woorused, tõusewad kunstid ja teadused. Aja jooksul hakkas postitalitus käima. Missugune suur sammu edenemine teel, missugune hariw wõim! Lihtne lakipitsat wõi paberist ümbrik kaitseb mu saladusi; mõne kopikaga astun ma kõige kaugemate ilmajagudega ühendusesse ja pakun sõbrale sõbrakätt, selle pääle waatamata, et tuhanded werstad meid lahutawad. Tahan ma aga silmaga teda näha, sääl astub raudtee minu teenistusesse. Aur ja elekter wiiwad meid tuuleliirusega üle maa ja mere. Uus hariduse mõõdupuu on kirjandus. Pole teadus ega tarkus enam ainult preestrite oma, nagu enne Egiptuses. Igast waheseinast üle, tungib mõnekopikaline ajaleht ehk raamat, ja pakub iga ühele — teadmist. Teaduse utsed ja aknad on igaühele awatud. Naene oli mehe ori, teda ei arwatud inimeseks. Tuli haridus, ja kuidas muutus asi: riigiteenistusesse, õpetlase kõnetooli, kirikualtarile, igale poole ilmus ka naesterahwas. Nõuda on ka just naesterahwastele täieliku kodaniku-õiguse andminc hariduse kraadiklaas. Wõtame Soome wõi Norra, wõi Helwetsia wõi Amerika: mida rohkem edenenud rahwas, seda suuremad õigused ka naesterahwastel. Ja kunstid, teadused ja wabrikud, ja tuhat teist asja -- kes jõuab seda kõik nimetada, mis haridus enesega kaasa on toonud. Nõnda nimetame meie siis hariduseks edenemist lihtsusest täiusele, orjusest wabadusele, madalusest kõrgusele. On tähele pandud, et haridus kõige paremini parajas kliimas edeneb. Palawaid maid pole ta kunagi armastanud. Kus toredad pananid küpsewad ja palmid lehta lahutawad, sääl on inimese keha lõdew ja waimujõud enamasti nõrk. Enamasti — sest wõib ka wahest teisiti olla: on ainult tarwis Egiptuse, India ja Arabia suuri waimusid meelde tuletada. Kunstnikka ja mõttetarku wõib niihästi Islandi saar, kui ka palaw maawöö sünnitada. Aga üks tingimine on olemas, ilma milleta õige ühiselu ja haridus kunagi edeneda ei wõi. See tingimine on kõlblus. Alati ei kanna ta tüll mitte sedasama nime. Wahest nimetatakse teda auutundmuseks, wahest usulikuks waimustuseks, wahest ühiselulises tundmuseks.

Pärnu teine laulupidu.

Pidusöök.

Pidusöögist ilusas ja lahedas rannasalongis wõtsiwad, pääle palutud hulga auuwõõraste, 170 isikut osa. Osawõtjate hulk oleks muidugi suurem saanud, kui mitte pidulistelt keskel see wale-[illegible] woinuo, et wõimistel põhjustel igasugune [illegible] lauakõned ära peawad jääma. See ei olnud aga mitte nõnda. Teiselt poolt jälle kuuldi selle üle nurisetawat, et karskuse-seltside liikmete jaoks mitte alkoholiliste jookideta pidulauda ei olnud kaetud — wähemalt karsklastele pidusöögi hinnad odawamaks määratud, kui teistele.

Siisgi saiwad kaks pikka lauda pidulisi täis, kes palawa päewa järele siin jahedas ruumis rõõmsalt koos istusiwad. Esimeseks terwisejoogiks tõstis kreisiülem Popow Keisri Majesteetide auuks klaasi, millele üheskoos lauldud „Jumal keisrit kaitse sa!“ järgnes. Linnapää Brackmann jõi Liiwimaa kuberneri-herra terwist, pidukomitee president cand. Leesment laskis maakonna-ülemat Popowi, kapten Klein Pärnu linnapääd Brackmanni elada.

Linnapää Brackmann tähendas oma wastuses selle pääle, kuidas Pärnu linnas muusika- ja hariduse-elu laiemate ringkondade keskel tema silma all rõõmustawalt on edenenud ja laskis „Endla“ seltsi elada, kes selleks w erandsaja aasta jooksul kaasa on awitanud. —

Elisabeti koguduse õpetaja J. Hasselblatt tuletas „Endla“ seltsi tegewust mõõdalãinud 25 aasta jooksul pikemalt meelde ja hüüdis seltsi eestseisusele „elagu“.

Kooliõp. Uniwer tähendas selle pääle, kui suur osa laulupidu kaunist mõjust just kunstiil on. Iseäranis tuleb tänuga meeles pidada neid mehi, kes muusikapõllul tööd tehes mitte paljuks ei ole pannud, seks kaasa aidata, et tuhanded inimesed helikunsti ülendawast mõjust osa saaks. Laulupidu juhatajad D. O. Wirkhaus, J. Kappel ja K. Türnpu elagu!

Op. W. Reiman osatas luulelisel keelel seda imewõimu, mis laulu ja mängu helide läbi inimeste südameid ülendawates tundmustes liikuma paneb. Et see kõlbline wõim meie keskel weel asupaika leiab, on tunnistuseks, et meie wäikesel rahwal tõsist kõlblist jõudu mitte ei puudu.

Lauldi waimustatult: Mu isamaa, mu õnn ja rõõm.

Cand. J. Tõnisson tähendas selle pääle, kuidas mõnel pool enne laulupidu on karbetud, et Pärnusse tuhandeid inimesi kokku tuleb — kes teab, missuguseid pahandusi sellest wõib tõusta? Need, kellel rahwa kokkuwoolamise ette kartus olnud, ei tea mitte, mis Eesti laulupidu tähendab. Mitte korraritkumist ega pahandust ei too Eesti laulupidud ühes, waid just hää kord, õiguse ja seduse nõudmistest lugupidamine käib nen- [illegible] ridusse pidud, haridus aga õpetab meid just seduse piirides liikuma ja oma õigusi taga nõudma. Nõnda on ka awaliku korra üle walwaja wõimu asemikud tunnistust pidanud andma, et Pärnu laulupidul kord ja rahwa ülewalpidamine täielik ja eeskujulik on olnud.

Laulupidu hariduslise mõju kandjateks on sajad ja tuhanded lauljad ja mängijad, kes seda äratust ja juhatust, miis nemad laulupidult laulu ja mängu asjus saanud, üle maa laiali kannawad ja seega laulu ja mängu haridusliisele mõjule igasse ka teed awawad, mille eest ise tänu ära teeniwad, kes Eesti laulu ja mängu eden kem waewa näewad.

Walga seltsi „Säde“ Einer laskis „Endla“ tegel pidu toimepanemiseks palju

Rahwakoolide inspekt tähendas selle pääle, et la ride juhatajate hulgas tem wäga palju rahwakooliõpet kooliõpetajate juhatusel seisi kes pidul auuhindasid näeb rahwakoolide inspe Eesti rahwakooliõpetaja o kaelu edendamise poolest o lest wõib aina rõõmu tunt hääl meelel kaasa hüüab: kooliõpetajad kui kohaliku tegelased.

Mürisewad hurraa- j nistasiwad, et rahwakool Bolotow õigel silmapilgu puudutanud.

Cand. Põrk köneles iseäranis Eesti ema kiitusels sugu Eesti laulu õpib, tajad ja koorijuhatajad ed

Ajakirjanik A. Kitzbe ilusamaid silmapilkusid, kuuljasse ülendawalt mõj wad, et meie rahwa olem ka tulewaid pölwi oma w mõtetega ühendab.

Kooliõpetaja H. Ka missugune tähendus sellel lupidul pääle lihtsamate repäralikku oratoriumi he mis näitab, et meie mitte muusikat ei saa ette kanda toodeid.

Cand. Põrk tähenda see laulupidu-wõõraste h must on sünnitanud, et [illegible] nud, mis lugupidamise duse wastu ilmutab. Se õnnesoowisid, mis kodu grahwi- ja kirjateel oli s

Pääle Mu isamaa weel: Estimaa, mu is maad? Kui Kungla rah

Löppeks wõtis Pä riiginõunik Popow sõna j selle üle, et laulupidul ti läinud.

Jõuetu hing.

5

Andreews Peedra jutt kolmest inimesest ja neljast lillest.

Läti keelest **M. Fukits.**

Wiimaste sõnadega ühes kõlas ka raske plaks. Kalej läks näost üsna roheliseks ja hakkas tuikuma. Wagar läks riidewarna juurde ja tõmbas mantli selga. Kukumise kõlin sundis teda wähe tagasi waatama: Kalej siples põrandal krampide käes. Joobnud kaasliikmed tungisiwad üksteisest mööda mahakukkunud Kaleja juurde, aga Wagar pani mütsi pähe ja läks ära.

Minuti wiie pärast sai Kalej wähe paremaks. Ainult huuled wärisesiwad weel kõwasti. Kõige päält otsis ta silmadega Wagarit. Kui ta teda mitte ei leidnud, pööras ta ühe kaasliikme poole, kes kõige wähem joobnud oli, ja ütles: „Tee mulle esimest ja wiimast hääd elus: wii Wagarile mu wäljakutse kätte!“

Kaks seltsimeest tahtsiwad teda kodu saata. Ta lükkas nende pakkumise tagasi ja kadus uulitsa nurga taha.

Pühapäewa hommikul sammus Kalej päikese tõusu ajal linnast wälja lähedal olewa metsa poole. Tal oli wäike kastike põues. Metsas walis ta ühe jämedapoolse kuuse wälja, mõõtis selle juurest wiisteistkümmend sammu ja wõttis kastist kaks pistoli wälja. Need oli tema isa, metsawaht, wana paruni käest mälestuseks saanud. Kalej pani nad laengusse ja laskis kuuse pihta, laadis jälle ja laskis, peaaegu ilma sihtimata. Pärast wiiendat kuuli läks ta kuuse juurde: kõik wiis kuuli oliwad ühesugustes kaugustes üksteisest kuuse sisse jooksnud: kolm oliwad ülestikku reas, kaks — selle rea mõlemil poolel. Kuuli aukusid üksteisega ühendades oleks rist ilmunud . . . Siis pööras Kalej kodu, wõttis enda riietest lahti ja heitis magama . . .

Uukohtus mõisteti Kalejale õigus „tasumist nõuda“ ja ühes ka sõjariistu wälja walida. Ta walis pistolid. Et ta juba ennemalt „Baltiast“ lahkunud oli, siis ei olnud pistoli duellil „komang“ mitte ees. Aga enne kui kahewõitluse päew ära määrati, oli Kalej Emajõelinnast kadunud . . .

Teine päätükk.

„Neil päiwil, kui weel noorus õitses...“

Ühetasaselt jooksiwad posthobused liiwast teed mööda. Kalej, kes ennast oma tolmumantlisse oli mässinud, toetas wankri nurga wastu, pigistas silmad kinni ja jäi mõtetesse.

„Meelekindlust ei ole mul!“ ütles ta eneses, „waat, see on see asi. Aga püsidust on tarwis . . . tõsisel jõuul on püsidust. Puuri ennast minu pärast kiwimäe sisse, aga puuri otsani. Ei saa sa läbi — küll tuleb siis pärast sind teine ja puurib jälle terwe inimese-ea . . . Miks oli mul tarwis teda wälja kutsuda? Minu auu oli puudutatud saanud . . . Jah, kas siis teine üleüldse minu auu puutuda wõib . . . seda wara roojastada, mis minu südame kõige sügawamasse kohta on peidetud? Sinna pääsen ainult mina üksi juurde — ainult mina ise. Ainult mina üksi wõin oma auu rikkuda, wõin oma auutundmusega ainult iseenese pahategude läbi sassi minna . . . Ja siisgi täitis mind soowimine — teda maha lasta, nagu kiskjat looma. Wõib olla, oleks see ka parem olnud, kui see oleks sündinud. Üks tühjuse tagaajaja oleks meie seas wähem olnud. Aga mis oleks siis selle läbi minu auu juures muudetud? Ma oleksin näidanud, et ma surma ei karda, ega ka teist surmata. Aga kas siis julgus seesama on mis auu? Wanadel rüütlitel muud auu ei olnudgi; julgus ja jõud oli nende uhkus, paleus; see tõstis sel korral meest kõrgesse. Olgu — nende lastele jäiwad need paleused ühes teiste wanaaja warandustega, millel enam tähtsust ei ole, pärandusels. Aga mis nad siis minule on — minule, orjade järeltulejale, kelle auu äratöötatud kätele märgitud oli, kelle paleus oli — põliseid metsatükka higiga niisutatud põldudeks muuta? Mis pean mina selle keskaja rüütlite paleusega pääle hakkama? Kuidas wõisin ma seda üleüldse omaks wõtta? Wististi olen küll ka mina wõõra mõju all olnud, korporatsioni sisseka swatatud tühjust enese teadmata omandama hakanud . . . Ei, parem on, kui ma jälle mõneks aastas kõrbesse lähen, kus ma oma südamega üksi wõin olla. Hää on, et ma kõigest sellest tühjast olekust wälja põgenen, jälle oma südame tuksumist kuulen. Mis sellest, et mind argpüksiks tehtakse — inimeseks, kellel auutundmust ei ole! See jääb kõik wäljaspoole; mind ei tee see paremaks ega pahemaks, mis inimesed minust mõtlewad. Sääl inimeste hulgas jääb oma südame hääl kuulmata. Üksituses kosub hing, kaswatab tiibu . . .“

Tuli kõwem tee. Hobuste kapjade plagin oli rõõmsam ja postipoiss plaksutas piitsa. Eseraine ümbrust oli toredaks kiidetud, sellepärast hakkas Kalej ümber waatama.

„Kas weel palju maad Eseraine tohtrimõisa on?“ küsis ta postipoisilt.

„Siinsamas järwe taga algab tohtri-isanda puiestik...“ wastas see salu poole näidates, mis järwe kolmest küljest sisse piiras. Järwe kaldal, salu warjus, oli nägus majake, kust astmed wee pinnal olewale laudpõrandale wiisiwad. Mitmeti wärwitud paadid, tasakesti heljudes, ootasiwad nagu sõudjaid.

Sõitjad pöörasiwad ümber järwe, sõitsiwad üheft salu nurgast läbi ja nägiwad läbi õuna-aia tohtrimõisakese walgeid seinu. Heledad hääled kõlasiwad kusgilt aiast wõi salust, aga inimesi ei olnud näha.

Postipoiss lõi wäsinud hobused. Need norskasiwad ja hakkasiwad kiiremini traawima. Kella kõla kajas lähedal olewast salust tagasi ja kanade kari kadus tee päält kaagutades igale poole ära.

Ukse juures wõttis neid ainult teenija wastu.

„Kas teie kooliherra olete?“ küsis ta Kaleja sumadani järele ulatades.

„Jah,“ wastas Kalej; „kas tohtri-isand kodus on?“

„Kodus küll, aga kõik on jalutama läinud. Nad tulewad küll pea tagasi kohwile. Palun, ma saadan Teid Teie tuppa.“

Kalej õiendas oma arwe postipoisiga ära ja läks teenri järele. Temale näidatud tuba ei olnud suur, aga meeldiw, akentega aia ja salu poole. Ka ühte osa järwe wõis läbi puude hiilgamas näha. Ta peses tee tolmu ära ja pani riided selga. Siis läks ta akna juurde.

Aias, mitte kaugel tema aknast, oli „launtenise“ mängu-wäljake tehtud. Säält tuliwad ka heledad hääled, mida ta ju sõites oli kuulnud. Kaks neidu ja kaks poissi mängisiwad sääl „launtenist“. Näha oli, et nad weel algajad oliwad; aga Kalejale meeldis nende iseloomu awaldawat olemist selles wõitluses waadelda.

„Mõlemad poisid — nagu näha — on korrapidajateks loodud!“ mõtles ta; „igakord seisatawad nad palli oodates ühe ja sellesama koha pääle; üks ei tiku mitte teise piiridesse; kahwasid hoiawad nad wastulöömiseks ühtepuhku nii wiisi, nagu neile alguses on näidatud . . . Nende poistega ei tule mul sellel suwel liig palju waewa. Küll korraldan kõik, mis eksamiks tarwis on. Aga need neiud: mõlemal on tähelepanemise wäärt loomus; näe, see tumejuukseline — tõesti ilus naesterahwas! — näe, kui loomulik temal iga liigutus on! Kahw püüab nagu iseendast palli parajal kõrgusel kinni . . . üksgi liigutus ei ole ei kiire, ega pikaldane . . . Aga ta ise nagu tunneb osalt, kui kaunid ta liigutused on. Ja meelega wõi juhtumisi — aga ühtewiisi leiab ta uusi kehaseisu olekuid, milles ta jälle isewiisi ilus on. Waata, nüüdsama see julge tagasikaldumine, kui ta wastu löödud pallile järele waatas! Teisele ei oleks see mitte kohane, aga temale on see kõik kaunistaw! Siin ei ole ju ometi kedagi, kelle ees ta ennast näidata tahaks . . . Aga siis see teine plika, heledate juukstega . . . Missugune trotsiw nägu . . . kahwatanud, huuled kinni pigistatud . . . ma wõin kihla wedada, et tal ka kaks kortsu silmakulmude wahel on. Kui silmapaistwalt kokkuhoidlik ta oma liikumistes on! See ei pilguta wististi küll silma ka mitte, kui seda mitte just sellel kohal tarwis ei ole. Siiamaani ei ole ta weel ühtegi sammu asjata astunud . . . nii kidsi! Ja lõõgid, kui lühikesed, aga terawad . . . kõik peab ühekorraga ära tehtud olema! Ta mängib nagu põlastusega . . .“

Ja ta hakkas tähele panema, kumbal poolel mäng paremini läheb. Kahwatu kaasmängija oli noorem ja sellepärast ka wähem osaw. Mäng läks nende pool peaaegu paremasti.

„Siisgi, tumejuukseline mängib . . .“ mõtles Kalej; „kahwatu wõitleb.“

Kusagil maja sees kõlistati kella. Wähe aja pärast korrati seda ka ukse juures.

„Kutsutakse kohwile!“ hüüdis [illegible] külalised on ka wist juba siia jõudnu

Poisid ja tumejuukseline neiu [illegible] kahwad sõkutud muru pääle maha j Kahwatu korjas need kokku, pani pa wis kahwad lauakeste wahele, et na kuiwaks.

„Poisid tahtsiwad siisgi ära Kalej, „ja mäng ei sunni mitte igako Siisgi — tumejuukselisel on elu nii linnud, sinililled . . . Kellel on sõ mõtelda!“

Ukse juures koputati kartlikul pääle tuliwad mõlemad poisid sis paklikult, tuliwad ligemale ja andsiw

„Meie oleme teie tulewased õp „mind“ nimetatakse Olgerdiks, mu Mamma palub teid kohwile.“

Kalej läks nendega ühes al astudes kumardas ta üleüldiselt, alles märkas ta, et toas kõigest kolm rahwast oli: pere-ema ise, weel noo ja mõlemad juba nähtud neiud.

„Kaleja isand?“ küsis emand

„Jah, minu nimi on Kalej . köwasti raputades. Aga siis sai läks punaseks ja tõmbas käe tagasi, pomisedes.

„Mu mees ei ole weel tagasi juurde,“ köneles emand, huuli waer kokku tõmmates, „sellepärast palun joojate hulgakesesse ennast, nii ütelda, et ma Teid tutwustan: Student õde —“ tumejuukseline paenutas p neiu, minu kasuõde.“

Kristine neiu istus wähemate res, kus ta nende ilmakodanikkude nende „wõitluses elu eest“ alal ho nikutas pääga üksluiselt Kaleja poo Kalejale näidati koht laua ühele po

„Kas Teie kohwi wõi teed emand.

Waese Kaleja elu algas siin nende inimeste liigist, kellele see kõ on — ise äramäärata, missugust peab antama.

„Tänan . . . mul on üsna ük ära punastades.

„Meil on siin mõlemad lau jälle lahkelt. „Teil jääb ainult s

„Ma ei tea tõesti mitte, algas Kalej, „ma ei wõi tõesti ü himustaksin . . .“

Pushkini uul. , Newski lä- iehaiguste ja kella 7 hom. 4.6.8

ehti i

ukapl.

ib tundisid . Ka leia- mist. Teated nda. 9.35

32

o litsas nr. 30.

olew mõisa wist Tallinna 23. aprillist . Ligemaid wakitsus.

tas litsas nr. 6.

gratas sas nr. 6.

ink

abrik kudele teada,

ohtade t si wõetakse stu. juhatus.

weski a muu tarwis- ubla tarwis. нской губ., 24.6

iiwa uul. nr. 6.

wast kett, n Wene uul. Uusfat leid- Kiwi uul. 8.

hinnad.

1903.

rbl. 80	kop.
„ 90	„
„ 35	„

müües.	ostes
98½	98¾
102	—
90⅜	90⅞
96¾	97¼
443½	446½
340	343
290	293
94¾	95¼
94¾	95½
93	93½
94	94½
94⅛	94⅝
93¼	93¾
91⅝	92⅛
86½	87¼
93½	94
93¼	93¾
94½	95
93⅜	94⅜
—	—

903.

100	101
100¼	101¼
95¼	96¼
100	101
—	90
98	99
90	91
99½	100½

1903.

101	102
95	97
99½	100

Teistest lehtedest.

Uued elukutsed meie wäikses linnades. Selle päätkirja all kirjutab „Düna-Zeitung," et Läänemeremaade wäikses linnad ei ole wiimasel ajal mitte enam sääl eristwõtjateks, kus uusi teaduslikke, tehnikalikke kui ka kunstilikke elukutse ettewõtteid luua tarwis on, waid ootawad, kuni neile seda pakkuma hakatakse. Kuid ka pakkumisega on lugu tähar. Nimetatud elukutsete asemikud tahawad praegu enam kui enne, et nad sündsaid olusid eest leiaks ja neid mitte enne tarwis ei oleks luua. Isegi arstid, kes oma elukutset wabalt täidawad, ei usalda mitte muidu wäikesesse linna asuda, kui kutsumise pääle. See näitab, et ühel kui ka teisel pool ettewõtmise waimust puudus on. Siin peaks ometi wärskem, agaram waim lehwima hakkama. Teadust ja kunsti wõib ja peab ka wäikesemates linnades edendatama; teaduse ja kunsti asemikud wõiwad ka wäljas pool suuri linnasid asuda. Mõnele arstile, näituseks, oleks tõesti parem wäikses linnas elada, kui suures. Palju kooliõpetajaid wõiks wäikses linnas kergemini oma leiba teenida, kui suurtes. Ehitusemeistrid, muusikaõpetajad, joonistuse õpetajad, hambaarstid, aia-äri ajajad ja weel mitmet muud leiaksiwad paljudes wäiksetes linnades ja nende ümbruses hääd teenistust. Ei ole sellepärast suugi tarwis kaugele otsima minna, sest hää on tihti päris külje all. On ju ka haritutele eimeseks kohuseks, waimlist jõudu, mis koguda on suudetud, wõimalikult kodumaa kasuks tarwitada. — Riias on asutusi, kus ehitusekunstis, muusikas, joonistuses, turnimises, aia-äripidamises, kunst-käsitöös jne. õpetust antakse. Nimetatud asutuste lõpetajad on senini wäikesetest linnadest eemale jäänud, olgugi, et pakkumine just wäikesetes linnades elawat pärimist äratab; Riia linn ei tarwita kõiki nimetatud asutuste lõpetajaid wististi mitte. Ennem, kus meie wäikesetes linnades kooliolud õiserwal järjel seisnud, olnud asi selle poolest parem. Kunsti- ja teaduse asemikud ei kartnud wõrdlemist suurte linna kunsti- ja teaduse asemikudega mitte, laulu ja mängu eest hoolitsetud, joonistamise kunst, ja isegi maalimine, leidnud auusaid asemikke, majade juures olnud oma jagu ehitusekunsti näha, kunst-käsitöö olnud nende käes, kes asja paremini tundnud. Kui ka praegu haritud ringkond olude mitmekesiste muudatuste läbi kahanenud, siisgi on jälle haridruse tung elanikkude laiemates ringkondades wäga kaswanud. Kui ennem pääasjalikult kõrgema seisuse ringkonnad leiwaandjaid oliwad, siis on nüüd ka alamad sellepoolest nende kõrwale astunud. Siin oleks siis maad küllalt, et uut põldu luua ja tööd teha. Edu ja palk ei wõi waewa järele mitte tulemata jääda, ja wäikses linnad õitseksiwad ja kosuksiwad terwe maa kasuks.

Politika ringwaatus
ja wäljamaa sõnumid.

Pää- ja järelwalimiste wahel.

Selle pealkirja all on wanem-liberal St. Petersburger Zeitung'is ta Berlini taastõõlise sulest huwitaw seletus ilmunud, mille suurelt jaolt siia üles paneme.

Üts päew pärast keisri 15 aastast auujärjele astumise juubelit oliwad seekord riigipäewa walimised, milleks keiser Kruppi surma järel omas tuttawates Esseni ja Breslau kõnedes Saksa tööliisi tuliselt üles oli kutsunud, oma sotsialdemokraatlistest juhatajatest, kes nende esimajad olla, mehiselt lahti ütlema ja mitte-sotsialistlisi tööliisi oma asemikudeks riigipäewale saatma. Nüüd on 3. (16) juuni pääwalimise otsus meil teada. Pääwalimise juures näitawad hääleandmised walijate tõsist arwamist selgemini kui pärast järelwalimisel, kus wahel inimesed ühinewad, kes muidu sugugi ühte ei sünni. Kõigist erakondadest on pääwalimisel ainult kaks tõsiselt wõitjaks jäänud: kiriklik kesterakond ja sotsialdemokraatia, ja kolmas on wähemalt poolest saadik alali jäänud, see on wanameelne erakond. Poolakatest ei õnnele ma; nemad, kes politiliselt nii tähtsad ei ole, on aga ka wõitnud, kuna neil wana kohtade arw, 14, juba käes on ja 8 kohal, mõnel pool kaunis hää lootusega, järelwalimine tuleb. Kõik teised erakonnad on raskesti lüüa saanud ja peawad teistega lepinguid tegema, et järelwalimistel üleüldse riigipäewale saada.

Nii palju, kui seni näha, on wanameelsetest iseäranis need endid kaitsta suutnud, kes mitte kaugele minewad agrarlased ei ole, waid walitsuse poole hoiawad. Kõik wanameelsed on Preisi põllumajanduse maakondades, idapool Elbe jõge, walitud. Agrarlased kukkusiwad aga läbi.

Päris wõitjateks jäiwad siis kesterakond ja sotsialdemokratia, see on kaks erakonda, kellest esimene enne ametlikult riigiwaenlaseks tembeldati ja wiimane seda tempelt olles siiamaani kannab, kuigi seda ettewaatlikkude politikameeste pooli, kes ajast õppida suudawad, wiimastel aastatel wana agarusega küll enam uuendatud ei ole. Mõteldagu näituseks riigisekretäri krahw Posadowsky ja riigikantsleri krahw Bülowi pääle, kes seda sõna „riigiwaenlased" waieluses üleüldse weel tarwitanud ei ole. Sest erakonda, kes $7^1/_2$ milj. Saksa walija hulgast seekord arwata 3 m. walima saatis, isamaa wastaseks nimetada, see ei lähe juba wäljamaa pärast mitte, kes Saksa riigi kindlusest iseäralised mõtted peab saama, kui ta kuuleb, et arwata kaks kolmandikku kõigist Saksa walijatest osalt enne riigi waenlased oliwad, osalt nüüd seda on.

Saksamaa on ühe inimese-ea jooksul jõudsalt tööstusemaaks muutunud, tubli ja iseteadew suur töölistekogu on siin tekkinud, ja selle juhatus on kodanliste wabameelsete käest kahjuks ära läinud, sest et need tööliste majanduslist kasu liig wähe tähele paniwad, kuna nad nendega ainult kiriku, wanameelsuse ja riigipää wastu wõitlesiwad, et enestele suuremat mõju ja — wähemalt Preisimaal — puuduwat walitsemise wõimalust wõita. Kui metsikult pärast ka sotsialdemokraatia ja wabameelsuse wahel wõideldud on, kokku sünniwad need kaks erakonda siisgi paljudes asjus. Mõlemad soowiwad ju wanemate walitsewate kihtide poolitilisest wõimust osa wõtta, mõlemal on uuema aja ilmawaade, kuna kiriklased ja agrar-wanameelsed alles keskaja wiisi mõtlewad. Kui arwata saja aasta eest Prantsuse mässu tõttu kolmas seisus ennast wabastama hakkas, oliwad wabameelsuse mõtted esiti niisama rahwuswahelised nagu nüüd neljanda seisuse omad, kes enesele kui sotsialdemokraatia Saksamaal hää eduga ühesuguseid õigusi awalikus elus nõuab. Wabameelsed ja sotsialistlased hakkawad ka juba kõnelema, et nende püüdmised paljudes asjus kokku läiwad, ja [illegible] järelwalimistele ühendust.

Arwatakse, et pärast järelwalimisi riigipäewal 70—80 sotsialdemokraatlast istuma saawad. Kesterakond wõidab wähemalt oma wana kohtade arwu, 105, tagasi. Kesterakonnas on aga hulk saadikuid, kes siis, kui kirikust ja koolist juttu ei ole, õige demokraatilised on, ja kes näituseks maksu ja sõjawäe küsimustes enam sotsialdemokraatlaste kui parema tiiwa rahwuswabameelsete ja wanameelsetega sõbrustawad.

Wabamwanameelsed on pääwalimisel ainult 6 kohta saanud, järelwalimised on neil 16 kohal. See on tähelepanemise wäärt, sest nende pääleht „Post" on ühes „Hamburger Nachrichten'iga" leheb, kes sotsialdemokraatia wastu kõige suuremat waljust nõuawad. Ka würst Herbert Bismark, kes niisamati iseäraliste seaduste sõber on, on nii wähe hääli saanud, et tema ja sotsialdemokraatlase wahel järelwalimine ette wõita tuleb.

Hirmu ajab see wanameelsetele pääle, et sotsialdemokraallased nüüd suure häälte-arwuga nende maa-walimiskondadesse on tunginud, näituseks Pommerisse ja Meklenburisse. Terwest Meklenburist ou wanameelsed kas juba wälja wisatud, wõi peawad sotsialistlastega järelwalimistel wõitlema.

Ja Saksi kuningriik, kus suurtööstusmehed, suurpõllumehed ja kindlausulised waimulikud üheskoos täiesti „Posti" tahtmist mööda walitsesiwad, kus maapäewa walimiseõigust wanameelses waimus on muudetud ja kus kohtud sotsialistliste wastu wäga karedaid otsusi andsiwad, ka selles waljult walitsetud kuningriigis on ühendatud wanameelsed erakonnad sotsialistlaste poolt täiesti löödud, kes pääwalimisel otsekohe 18 kohta wõitsiwad ja ülejäänud wiies walimiskonnas järelwalimisele tulewad. Saksa tööstuse-maa ja Meklenburi põllumajanduse-maa, kus sotsialdemokraatlane niisama palju tähendas, kui maa äraandja, saiwad selle eest õige punasema kwiitungi, sellest hoolimata, et nende wastu wanameelne walitsus sääl õige agaramalt tööd tegi. Ka see annab mõtelda!

Nõusamati on tähelepanemise wäärt, et Essenis, kus keiser oma suure Krupp'i kõne pidas, sotsialdemokraatliste häälte arw esimest korda nii suureks tõusis, et üts sotsialistlane sääl järelwalimisele tuleb. Niisamati jääb ka Breslau linn kõigist keisri kõnedest hoolimata sotsialdemokraatlaste kätte edasi.

Pääwalimise eel ja järel olen ma mitme linna- ja maa-walijaga kõnelenud ja kuulnud, et nad sotsialistliselt walinud, ehk nad küll muidu sotsialdemokraatia wastased on. Mis pärast? Sellepärast, et nad keisri isiklikku waheleastumisega rahul ei ole. Ma olen ärimeeste, kunstnikkude, õpetatud meeste ja isegi ametnikkude suust, lühidalt inimeste suust, keda ma kaugel paremal pool olema orwasin, nii äritatud sõnu kuulnud, nagu ma seda uskuda ei oleks tahtnud. Mulle üteldi: Meie ei taha teie parajusmeelsest kandidaadist midagi teada, meie tahame oma nurinat kõige terawamal wiisil awaldada. Sest ainult sotsialdemokraatlased julgewad keiserile riigipäewal tõtt ütelda, kuida ta tegewusewiisist maal arwatakse.

* * *

Ametliku aruande järel on sotsialistlased see aasta terwelt 800 tuhat häält rohkem saanud kui wiie aasta eest, see on siis endisest arwust arwata kolmandiku rohkem.

Ka poolakate käsi on hästi käinud. Pooseni-maal on nad 11 ja Lääne-Preisi-maal 3 kohta saanud. Pääle selle on neil kolmel Lääne-Preisi järelwalimisel hääd lootused, sest et sotsialdemokraatlased neid aitawad. Aga ka poolakate keskel on radikaalliste häälte arw [illegible] wanud.

Järelwalimised peetakse täna, 12. (25.) juunil ära. Wist saawad neil wanameelsed erakonnad ühes rahwuswabameelsetega ja kiriklastega wõitlema, et sotsialdemokraatlasi lüüa. Kiriklastel oli enne nõu, sotsialdemokraatlasi mõnel pool toetada, aga see näib nüüd jäetud olewat, ja nimelt, nagu üteldakse, Saksa riigiwalitsuse soowi pääle. Krahw Posadowsky olla kiriklaste käsikäes käimise pärast, iseäranis Lääne- ja Lõuna-Saksamaal, kõnelenud ja sel nõunupidamisel olla täiele ühendusele jõutud. — Pahema tiiwa wabameelsetest tahawad ühisuse liikmed sotsialistlasi wanameelsete ja kiriklaste wastu toetada, kuna rahwa-erakonna liikmetel wabadus on teha, kuidas nad kusgii paremaks arwawad.

Prantsusemaalt.

Kuna wabameelse Meline sõpradest üts leise järel ära walitsuse leerisse läheb, jääb tema ise wana wiisi walitsuse wastaseks. Nagu ta siis, kui Waldeck-Rousseau Millerandi'ga üheskoos ministeriumi asutas, juba seletas, et ta sotsialismust Prantsusemaale kardetawaks loeb ja ministeriumi wastu wõitlema peab, kes sotsialismuse abiga walitseb, nagu ta seda mitu korda pärast korranud on, nii on ta seda nüüd jälle kord uuesti meelde tuletanud. Epinalis pidas ta pühapäewal senati walijate ees kõne ja ütles, et wabariigil nüüd selle mõju pärast, mis kollektiwistid walitsuse kohta awaldawat, raske aeg olla. Et wõimu käest mitte ära minna lasta, olla sotsialistid usuisõja wõitluse sõjawäe wastu ette wõtnud. Kaubandus ja tööstus olla seisukorra pärast rahutu ja minewat rohkem ja rohkem tagasi, rahaasjade seisukord on halb. Et wabariigi surmast päästa, mille poole ta tulise kiiruisega tõttawat, tulla tõsise wabariiklise traditsioni juurde tagasi pöörda, kollektiwismusest lahti lüüa ja waigistuse, üksmeele, salliwuse ja lepitamise politikat ajada. (Selle kõne järel waliti Meline üksi häälel senatorikandidaadiks.)

Nagu wastuseks selle kõne pääle on kõne, mille sõjaminister André Orleans'is on pidanüüd. Sõjaminister ütles, praegune seisukord olla üts järi sellest wõitlusest, mis nelja aastasaja eest alatud. Kaalu pääl olla nüüd rewolutsioni wõi wastu-rewolutsioni wõit. Walitsus ja pääminister Combes saawat kõigist haawamistest hoolimata oma kohut täitma. Sõjawäes pidawat wabariikline waim walitsema, kahe aastane teenistuseaeg saawat kõik iseäralised õigused kaotama ja wäe tugewamaks tegema. Nüüd ei olla mitte silmapilk, kus Prantsusemaa oma wäge wähendada wõiwat; kes wäge wähendaba tahtwat, eksiwat. Prantsusemaa hää käekäigu eest hoolitsewat neli ühendatud wabariiklist erakonda (demokraatlased, radikallased, radikaal-sotsialistid ja sotsialistid).

Serbia uudised.

Kui kuningas Peeter Genfis senatorid ja rahwasaadikud wastu wõtis, oli ta wäga liigutatud. Senati president pidas kõne, kus ta ütles, rahwas lootwat uuelt kuningalt, et ta mõtete lahkumineku rahwa ja riigipää wahel kaotaks. Genfist lahkumine oli wäga südamelik. Linna rahwas kogus äraõõtma waguni ümber kokku ja awaldas kuningale waimustatult kiitust, kuningas häüdis liigutatult: „Elagu Helwetsia." Ka Wieni raudtee-jaamas, kus kuningas pool tundi wiibis, oli terwitamine õige südamelik. Kõige pealt wõttis kuningas Wienis elawa Serbia saadiku wastu. Siis astus ta wagunist wälja ja terwitas Belgradi linnapääd. Selle järel läks ta Serbia üliõppijate juurde, kelle juhataja tõdu waimustawa kõnega terwitas. Kui kuningas wagunisse tagasi oli läinud, asus ta akna äärde ja kuulas isamaalisi laulusid, mida üliõppijad laulsiwad. Üts tuorut andis talle lillekimbu. Rong lahkus waimustatud „elagu" hüüetel. Kuningaga ühes sõitsiwad ta wend Arseeni ja ta poeg Georg.

Eila pidi kuningas Belgradi jõudma. Wõõraste riikide poolt ei olnud tal sääl auuandmist oodata. Sest suur jagu wõõraste riikide saadikuid on Belgradist ära sõitnud; mõned on sinna jäänud, ei tuha aga wastuwõtmise pidust osa wõtta, sellepärast et neile uue kuninga auujärjele astumist teada ei olla antud. Belgradist ära sõitnud olla Inglise, Prantsuse, Hollandi, Türgi ja Ameerika saadikud. Italia ja Saksa saadikud olla jäänud, ei wõtwat aga pidust osa.

Saadikute äraõõtmine on muidugi mistega ühenduses. Tähtsaks küsimuseks kuningale on nüüd, mis tapjatega teha t Sõjawägi, saadikutekogu ja ministerium ikka alles karistamise wastu seiswat. lehtede sõnumi järel tahab kohtuminister S kowitsh kuningale esimeseks seaduseks ette pa kõitidele armu anda, kes politilisest kuri dest osa wõtnud, nii siis küll ka kur tapjatele.

Kuid praegune ministerium ei jää k walitsema. Üleüldiseks kombeks on, et ni kui aga riik uue pää saab, ministerium ametist lahti palub. Serbia ministerium seda muidugi ka, seda enam, et ta ajutine on ja ta juba sellepärast litsema jääda ei wõi, et sääl wäga mi suguseid mehi koos on. Belgradist teata ka juba, et ministerium otsuseks on tei kuninga pärale jõudmise järel ametist lahk

Pääle uue ministeriumi tuleb kuni weel selle eest muretseda, et riigi kassa jälle raha koguks. Praegu on kassad tä ühjad, ja ohwitseride ja soldatite pal juba mitu kuud wõlgu. Isegi saatk tarwis, mis kuningal järel käis, ei o raha nõutamine kerge. Laenata ei taha ü ja isegi need summad, mis riigile ma tulewad, hoitakse nüüd kinni. Pran laenust oli 2. (15.) juunil üts osa sa Prantsuse ametnik oli ka rahaga gradis, seletas aga, et ta ajutise wali kätte midagi anda ei wõi.

Serbia rahwas.

Inglane Herbert Vivian, kes Se hästi tunneb ja sellest raamatu on kirjuta jutustab, et serblased õige häädjõudamlised mesed on. Bulgarlased on kawalad, kurja inetud, serblased on aga naerulise näoga õ likud inimesed.

Serbias ei ole rikkaid ega waeseid. P raha ei ole sääl ühelgil, aga seda ei ole ka tarwisgi. Sest iga mees teeb sääl iseen riideid ja toitu annab põld ja kari, nii p kui tarwis on. Maa on wäga wiljarikas sead sigiwad hästi. Nii wõib serblane lahed elada, kui ta ainult mõne tunni päewas teeb.

Ainult sellepärast nurisseb ta, et talt susid nõutakse. Teesid parandama lähe ennem ise, kui et ta selle tarwis raha m tahats. Ja walitsus on ta soowisid ses a ka seni tähele pannud.

Politikaga ei tee igapäewane serb tegemist. Radikaallaste erakonda toetab ainult sellepärast, et see talle õige ro lubab. Walimisepäewal annab ta aga hääle nii, nagu ametnik käseb.

Serblased kõnelewad hää meelega e haridusest jne., aga sellest hoolimata hoia nad oma wanadest pruukidest õige suu wisadusega kinni. Seda wõib iseäranis n neljanda täsu pidamisest näha.

Perekonnas on wanem sedasama, riigis isewalitseja on. Üksgi serblane ei naist ega lähe mehele, ilma perekonna lubata. Niisamati on ta ostmise, müü wäljarändamise jne. tarwis enne majawan luba tarwis.

Serbias on suuri perekondasid, kus 70 100 inimest rahulikult koos elawad. Üts kes isegi õige wanem ei pruugi olla, on suguse perekonna täielik walitseja. Hari jääwad lapsed oma naeste ja lastega w mate juurde elama. Sureb wanamees, si lähe walitsus mitte tingimata wanema waid õige mõjukama perekonna liikme Sagedasti tuleb seda ette, et noor talu mitte ainult oma lastele läskusid ei a

Zoltan Karpathi,

Rabobi poeg. 23

Maurus Jókai romaan. Eesti keelde A. Paulmeister.

Zoltan wõttis suurema poisi oma jälle ja näitas temale ühest loodusе-teaduslikust raamatust haruldasi loomajid, kuna Kathinka õige wäikesemaga nurka istus ja temale ühe muinasjutu hääst waimust kõneles. Mõlemal jäi sõna seisma, niipea kui pikselöök müriseдes käis.

Wäikesed tahtsiwad pea magama minna, kuna nemad üksteist sellega julgustada püüdsiwad, et nemad äikeseilma mitte ei karda. Edmund, õige wäikesem, andis iga ühele hääd ööd soowides musu ja nõudis, et Kathinka teda woodisse wiiks, ja kui tütarlaps teda käe pääle oli wõtnud, tahtis tema jälle, et teda Zoltani juurde kantaks, et temale musu anda, ja siis nõudis tema Kathinkalt, et see ka Zoltani suudleks, mida tütarlaps muidagi tegemata jättis; seda rohkem nõudsiwad seda teised lapsed, kes Zoltani üsna oma juurde tõmbasiwad, temal ümber kaela kinni hakkasiwad. Oh, mispärast ei wõi Rudolf seda õige pealt waadata.

Wastu hommikut jäi wihm wähemaks, ja koidu ajal äratati Zoltan üles kirjaga, mille tema eestkostja temale saatnud.

Imestades luges tema kirjast, et keahw teda wubimata pääle kirja kättesaamise Karpathfalvasse kutsub.

„Millal sõitis krahw Karpathfalvasse?" küsis tema ratsasulase käest, kes läbi ja läbi märg oli.

„Öösi."

„Selle koleda ilmaga!" hüüdis Zoltan poolkohkunult ja hakkas ennast riidesse panema, pää täis raskeid mõtteid.

Majas magasiwad weel kõik — üleäratatud teenrid wälja arwatud — kui Zoltan hobuse selga istus ja minema ratsutas.

Hobune läheb nii aeglasel sammul temaga ja tema ratsutab nii raske südamega edasi, nagu ei tuleks tema enam ialgi tagasi.

Kahekõsas päätükk.

Kinnimüüritud uks.

Rudolf ei maganud terwel ööl mitte; õige kangema ärtseilmaga oli tema Karpathfalvasse jõudnud, oli kohe ülemwalitseja poole läinud ja temaga kaua wega nelja silma all kõnelenud.

Teel piinasiwad Zoltani tuhanded kartused. See öösine rutt õige pahema ilmaga, Madarasi lossist meelega eemalehoidmine, sünnitas tema waimusilma ees mitmesuguseid kohutawaid piltisid, millele jahe hommikuõhk omalt poolt weel lisa andis, nagu ei oleks weel neist tontidest küllalt, mis temal ihu wärisema paniwad.

Kui tema lossi õue jõudis, küsis ta kohe temale wasturuttawalt teenrilt:

„Kus minu eestkostja on?"

Ratsasulane teatas temale, et herra ülewal kantseleis teda ootab.

„Ega temaga ometi õnnetust ei ole juhtunud?" küsis Zoltan õhetawal näol, kuna tema hobuse seljast maha astus.

„Wõiks peaaegu arwata. Näeb nõnda haiglane wälja; alles hilisel öösl jõudis siia ja jäi kuni hommikuni üles, kõndis üksi üheest toast teise, isegi wõtmemehe oli ära saatnud, pärast seda kui see temale uksed awanud; weel praegu põleb tuli tema toas, wõib olla, et tema magama ei heitnudgi, kuna tema ühtelugu kirjutab; tema ei ole wist tähele pannudgi, et walge päew juba wäljas on."

Kuna teener seda ütles, ruttas Zoltan treppi mööda üles ja awas wärisewa käega kantselei ukse.

Rudolf seisis seljaga wastu ust ja oli sellega ametis, et tema paberid stempliga kinni pani. Kui tema Zoltani sammusid kuulis, pööras ta ümber ja wõttis seda nii külma näoga wastu, nagu ei oleks tema sees mitte midagi sündinud. Noormees oli suure õnnetuse aimamisel siia rutanud ja ei wõinud oma eestkostja osawõtmata nägu seletada, mis mitte midagi osawõtmist ei näinud awaldama.

Nemad andsiwad üksteisele nii külmalt kätt, nagu oleks siin ainult wäline wiisakusekõnne täita.

Zoltan waatas eestkostjale uurides näosse, aga ei jaksanud tema näojoontes midagi lugeda.

Rudolf pitseeris wiimase paberi kinni ja ütles kuiwal toonil:

„Istuge, sõber Zoltan."

Nende sõnade juures oleks Zoltan peaaegu nutma hakanud.

„Kallis eestkostja, Teie olete minule seni ilma „sina" ütelnud."

„Jah, armas Zoltan, nii kaua kui Teie weel laps olite; nüüd ei kesta enam kaua ja Teie olete mees. Täna on Teie neljasteistkümnes sünnipäew."

Zoltan õhkas. See ei olnud mitte see toon, nagu krahw temale harilikult tema sünnipäewa oli kuulutanud.

„Teie astute nüüd sellesse wanadusesse, kus iseseiswuse tundmus mitte enam seda lapselikku wahekorda ei luba, mis seni minu ja Teie wahel oli; pääle selle peawad selles wahekorras mõned muudatused ette tulema."

Zoltan tundis, kuidas tema ümber kõik ringi käis. Ehk on tema sellest walesti aru saanud, mis ta eestkostja praegu temale ütelnud?

Rudolf nägi Zoltani näol seda paluwat ja küsiwat pilku ja oli sunnitud teisale pöörama, et oma tundmusi mitte enese üle wõimust wõtta lasta; tema tundis, et tema hääle wärisemine kahtlaseks teeb, et tema kindlasti oma asja juurde tahab jääda.

„Teie peate lühikese aja sees meilt lahkuma," ütles krahw äkisti ja otsekohe wälja, et iseenese ja poisi piina pikkade seletuste läbi mitte weel suurendada.

Zoltan läks waigeks nagu lubjatud sein. Ta tahtis kõneleda, aga ühtgi sõna ei tulnud suust wälja. Tahtmata haaras ta tooli leenist kinni, et ennast sinna najale toetada.

Rudolf oleks hää meelega tema juurde rutanud, teda oma südame wastu surunud ja teda tröõstinud.

„Istuge," ütles ta kuiwalt.

Zoltan tegi, nagu teda lästud.

Rudolf nägi ära, kui wäga poiss äritatud oli, ja katsus seda rahulikumalt temaga kõneleda.

„Armas Zoltan, Teie olete mõistlik küllalt, et täiesti aru saada, mis mina Teile ütlen ja ära näha, et selles midagi iseäralikku ei ole, milleks mina Teid ette walmistan, waid asjade loomulik käik, ja nõnda usun mina, Teie rahustate ennast selle mõttega, et mina Teile õige paremat tahan. Teie olete noore-ea ettewalmistuse aastatest juba wäljas, ja ilma et ma Teid meelitaksin, wõin mina ütelda, et Teie südame, mõistuse ja käewarre läbi palju õrget ja hääd loota on. Teil on hääd waimuanded ja et Teie waimu aatelised omadused oma täiusele wõiksiwad jõuda, puudub Teil ainult üks: ilmatundmise kool. Teie peate nüüd eluwoolusse astuma, inimesi ja elunõudeid ise tundma õppima ja nende kohta oma otsust andma. Seks ei ole Szentirmais ja Karpatfalvas tarwilist juhust. Need lihtsad inimesed siin ei ole seks sündsad, et nende käest elutarkust wõiks õppida, maa elu ja waikne päewast-päewa elamine wõib tüdrukutele hää kool olla, mitte aga meestele, kes kutsutud on, kord tähtsamat osa etendama; elu liigub siin kitsastes piirides, ja raamatute läbi üksi ei ole keegi elutargaks saanud. Nende kahe kuu jooksul, kus Teie minuga minewal aastal wäljamaal reisimas olite, olete Teie rohkem kasu saanud kui kaheaastasel koolikursusel. Aga mina ei wõi miite iga aasta Teiega reisima minna: minu perekond, minu amet ja teised asjad ei luba mind kauemat aega ära jääda, nii hää meelega kui mina õige wähemalt Pesti tahaksin sõita; sääl on meie rahwuslikkude kasude keskpunk, uute aja-aadete pesa; sääl õpite Teie õige wähemalt seda kohta tundma, mida Teie aja jooksul enese kätte peate wõtma, niisama ka abinõusid ja teesid, et selles enesele õigusi wõita."

Zoltan wõttis südame rindu, et wahele kõneleda.

„Sellegi pärast jääte Teie minu eestkostjaks?"

Seda küsimust oli Rudolf kartnud. Wastus ei wõinud andmata jääda.

„Ei, Zoltan, see ei lähe kahjuks mitte. Niisuguse kauguse taha ei jaksa mina eestkostja kohuseid täita. Mina jään Teile hääd soowijaks sõbraks ja katsun oma seniseid kohustusi ühe teise tubli eestkostja kätte anda, kes Teiega hästi ümber käib. Kas Teie tunnete oma tuttawate meeste seas kedagi, kelle poole Teie iseäranis hoiate, siis nimetage mulle teda; minu mure on siis teda nii kaugele saada, et ta Teie eestkostja kohused enese pääle wõtab."

(Järgneb.)

Seda ja teist.

Serbia sündmused on küll igal pool, kuhu need ulatanud, põlastust ja osalt ka kohutust äratanud; õige halwemini on need aga küll Konstantinopolis, sultanikotas, mõjunud. Sest sarnased lood, mis nüüd Belgradis sündinud, pole Konstantinopolis sugugi tundmata, waid õige mitmel korral on ka sultani trooni werega määritud. Isegi nüüdne sultan on sääraste „paleemässu" mõjul trooniile saanud; ta wend, eelmine sultan Murad, elab praegu weel kindla hoiu all ühes Konstantinop oli lossis, kuna ta „paranemata nõrgameelne" olewat. Arusaadaw on siis, et sultan mees alataja kanges hirmus on, et ka temale kusagili hädaoht kaela wõiks tukkuda, mida temale ka nii mõnda korda ju on ette kuulutatud, mis muidugi h kaswatab. Sultani asupaik, Ildise palee õige muu ilmaga kokkupuutumisest üsna tatud ja seisab kauge sõjawäe walwa all, ometi lõdisewad sultanil tihti põlwed. N usaldatud esiotsa Belgradi lugusid sulta sugugi teatada, ja kui see wiimati ometi dima pidi, siis hoidis sultan esimeste sõ järele juba kõrwad kinni ja karjus: „Küll küllalt — ma ei taha midagi rohkem tea Türgi rahwas aga ei tea Serbia tapmi üleüldse midagi — see on, kui seda erateel kuulnud, sest Türgi ajalehed tohtisiwad ai teatada, et kuningas Aleksander sel ja sel surnud on, kuninganna surma aga ei luba sugugi nimetada, ja see elab türklaste te praegu weel.

Aga kui ruttu! Saksamaa teatri litsustele on ringkiri saadetud, milles Karlsruhe kirjastus teatab, et tema ju praegu ilmunud: „Draga, kuningalapm suur tõmbenäitus, neljas waatuses; fa mõjuline osa: Serbia rahwuselaul, jne." on ometi auruga asja ajamine.

Inglise nali. Kaupmees, kes kõik, ta ette wõttis, karwapäält täita armas andis ühele tislerile midagi teha. Ka mees teadis, et mees natuke hooletu ol sagedasti lubas, aga mitte oma sõna ei pidan Ta küsis:

„Kunas teie tööga walmis saate?"

„Kui Jumal minule elupäiwi annab, saan tulewaks neljapäewaks walmis," wa tisler.

Neljapäew jõudis kätte ja läks mö ilma et tisler tööd ära oleks toonud. Õ poole läks kaupmees ajalehe toimetusess andis tisleri kohta surmakuulutuse. K lutus wõeti kohe wastu, sellepärast et toim sele kaupmees tuttaw oli.

Kui tisler teisel päewal ajalehe k wõttis, ei olnud ta imestus mitte wäike: te surmakuulutus seisis lehes. Kohe jooksis ajalehe toimetusesse asja üle seletust nõudn

Teda juhatati kaupmehe juurde, kes t suure imestusega wastu wõttis, et ta n elawate hulgas wiibiwat. Wiimati ütles ka mees:

„Teie lubasite minule ju pühalik neljapäewaks tööd walmis teha, kui Jum teile aga elupäewi jagab — teie ei ilmu tööga, sellepärast arwasin kindlasti, et surnud olete."

waid ka oma wendadele ja ödedele, lelledele ja tädidele, lelle- ja tädi-poegadele ning tütardele. Kõikide teenistus läheb tema taskusse, tema annab seda wälja, kuida ise tahab. Kui ta mõnele perekonna-liikmele naese wõtmiseks luba annab, siis ehitab perekond sellele wäikese majakese, ja sinna ajub noor naene elama. Kõik perekonna-liikmed sööwad ühes-koos, naesed aga pärast kui mehed.

Naestega käidakse alles niiwiisi ümber nagu keskjal. Mina olen sagedasti rikaste põllumeeste juures, kes wahest parlamendi liikmed on, lõunat söönud, ma olen paljude meestega koos sohwadel istunud, kuna naesed ja isegi naeste sooft külalised kartlikult eemal seisiwad ja talitasiwad.

Nii alandlikud on naesed muidugi ainult maal, aga maarahwa hulka käib 99 protsenti terwest Serbia rahwast. Belgradi diplomatiline seltskond, kes Lääne-Europa kombeid peab, on wälisel naesterahwaste wastu wiisakas, muidu arwab aga ka tema, et naesed meestest palju alamal seisawad. Päälinna pidudel suitsutawad, mängiwad ja naerawad mehed röömsa südamega, naesed istuwad aga koos ja ajawad tasahiljukesi juttu. Et Serbia naesterahwad wäga ilusad on, siis tuleb nendega halwasti ümberkäimine küll ainult sellest, et maa kaua aega Türgi ikes on kandnud.

Kui mõni perekond oma tööd ise ei jõua teha, siis teeb ta talgust ja kutsub naabrid. appi. Ühes koos lõpetatakse siis töö röömsa meelega. Et serblased endid ülearuse tööga ei waewa, siis jääb neil lõbu pidamiseks, nagu tantsimiseks j. n. e., aega järele küllalt.

Wene riigist.

Kangemalt riigist.

Peterburist. Nagu „Now. Wr." kuuleb, on riiginõukogu uue linnaseaduse, mis Peterburi linna kohta maksma pandakse, juba läbi waadanud. Seadus kuulutatakse lähemal ajal wälja. Mõned wäikesed muudatused on eelnõuus ette wõetud.

— Esimene rahaministeriumi kaubandusekool naesterahwaste tarwis awatakse, nagu „Birsh. Wed." näha, Peterburis selle aasta augusti-kuul.

— Kangemat walwuse korda Temnikowi maakonnas maksma panna on, nagu „Wal. Teat." näha, Tambowi kubernerile Kõigekõrgemalt poolt luba antud. See woli on 1. juunist kuni 1. oktobrini 1903 maksew.

— Wene heliloojа Glinka auusamba ehitamise hääks on seni, nagu Wene lehtedest näha, 83,106 rubla kokku tulnud.

— Peterhofi, Tsarskoje Selloo ja Hamburi põllumeeste selts paneb selle aasta 28.—31. augustini põllutöö- ja koduste käsitööde näituse toime.

— Otsekohene aurulaewade sõit Odessa ja Soomemaa sadamate wahel pandakse sel suwel, nagu „Birsh. Wed." kuuleb, maksma, kuna waremalt niisugune äriline läbikäimine puudus. Eestwõtja on „Soome Lloid."

— Riikliise korra ja üleüldise rahuliku oleku pärast on „Pet. Wed." järele Krasnoje Selloos ja ümbruskonnas lõwemad abinõuud Peterburi kuberneri käsul tarwituse wõetud.

— Tuleriidal iseenda ohwerdamine on praegusel haritud ajal koguni kuulmata asi ja juhtus ainult endistel aastatel, kus inimesed alles pimeduse kütkes wiibisiwad. Et sarnast asja ka nüüd ette wõib tulla, on otse uskumata, kuid „Pet. Gas." teab rääkida, et 9. juunil Peterburi lähekonnas Sergiewo kloostri tagusel lagendikul üks noor 20 aastane talutüdruk ennast usuhullustuses tahtnud ära põletada. Ta olla palju slaawikeelseid raamatuid lugenud ja selle tagajärjel otsusele jõudnud, tuleriidal oma keha põletamisega enda hinge siit patuorust ära päästa. Ta kogunud hunniku puuolsi kokku, pistnud nad põlema ja heitnud päále; kuid walusunnil hüpanud ta maha ja langenud minestanult põlewa tuleriida kõrwale, kus teda keegi mõõdaminew kalamees märganud ja urjadnikule teatust wiinud. Tüdruk olnud munga riietes ja wiidud kloostri haigemajasse, kus temale esimest abi antud. Ta oli kaunis raskeid tulehaawu saanud. —rg.

— Berlini Hommikumaa keelte seminaris awatawat lähemal ajal Wene keele kursused posti- ja telegrahwi-ametnikkude tarwis. —rg.

— Balti waksali III. klassi ruumi suurendamine on praegu käsil, ja tahetakse nimelt reisijatega ühes wõetowa kraami (bagashi) wastuwõtmist sääsamas ruumis toimetada, kus piletisigi müüdakse. Senini oli selle poolest wäga tülikas, et asjad koguni teises ruumis wastu wõeti. Enne pidi pileti ostma ja siis teisale bagashi ära andma minema, mis wäga tülitaw oli, ning teenib raudtee walitsus käsil olewa uuenduse läbi paljude reisijate tänu. Pagashi wastuwõtmine, mida mitte reisijaga ühes ei saadeta, seatakse endisesse hoowi pääl olewasse ruumi, nii et tung selle tõttu palju wähemaks jääb. —rg.

Tiraspoli maakonnast teatatakse ränga wihma- ja rahesaju üle „Birsh. W.-le." Dubowi külas oli sadu nii ränk, et uulitsal wesi jõgedena woolas, kuna mõnes kohas wett arssin ja rohkem oli. Üks wiieaastane poisikene uppus kange woolu kätte ära. Kaksteistkümmend taluperet jäi täie kraamiga wee alla, kahju on wäga suur. Parkanowka külas jäi mitu maja wee alla. Üks 10-aastane poiss uppus ära. Madalamatel kohtadel on wiljapõllud wee all.

Uralskist teatatakse, et sääl kange kuumus walitseb, mis heinakaswu kinni on pannud. Kardetakse, et kuumus ka wiljasaagi pääle kahjulikult mõjub.

*

Lõuna-Wenemaa oludest. III.

28. mail jõudis Moskwa kindral-superentent Fehrmann oma poja õp. Fehrmanniga omal koguduste katsumise teekonnal Kaukasias ka Jekaterinodari. Siin uuris ja arutas ta koguduse sisemisi asju. 29. mail oli kell 1/2 11 e. l. kirikus erakorraline jumalateenistus, kus kohaline õpetaja A. U. Asmus wäga ilusa jutluse pidas ning kindral-superentent kõne, milles ta õpetajat ta truu teenistuse eest tänas ning temale täiesti äräteenitud kiitust awaldas. Kell 6 p. l. oli jälle lühike jumalateenistus, ning pea pääle selle kogusiwad kindral-superendendi soowi pääle kõik Jekaterinodari linna ning asunduste wöörmündrid ning köster-koolmeister õpetaja aeda kokku. Wabalt klaasi weini juures koosistudes — asundustest oli mõnigi hää pang weini toodud (siin kaswawad wiinamarjad ja weini walmistamine on üks asunikkude pää-sissetuleku hallikatest) — pani kindral-superendent küsimise ette: „Kuidas on olud kooli ning kodu wahel Jekaterinodari koguduses, ning kui igal pool need olud mitte hääd ei ole — kuda wiisi wõiks neid olusid parandada?"

Siin awaldati wabalt mõtteid. Mõni koolmeister kaebas liig leige kooli-elust osawõtmise ja koguni külmuse üle. Katsuti ka niisuguseid nähtusi põhjendada. Selle kohta rääkis õp. Fehrmann (poeg): Pää-põhjus olla see, et asunikud koolmeistri pääle mitte kui targema mehe pääle ei waata, waid kui oma palgalise pääle. Et harwa mõnes asunduses õpetaja on — (Põhja-Kaukasuses ei ole kuskil asunduses oma õpetajat) — siis peab köster-koolmeister ka õpetaja kohuseid täitma ning on temal ka mõnes muus asjas, iseäranis lastesse ning koolisse puutuwates küsimustes, asunikkudele käskusid anda. See aga ei ole Saksa asunikkudele meelt mööda. „Tema on meie palgaline, sulane, ja julgeb meile käskusid anda; tahab ka õpetajat mängida," ütlewad asunikud. Sellest siis tuleb, et lapsed koolist palju puuduwad; tuleb aga aeg pääkooli ehk leeri minna, siis ei oska poiss midagi, õpetaja teeb wanematele ettehaidid, ei taha teda ära õnnistada, siis paluwad nad õpetajat Jumala keeli ja ütlewad: „Er ist, halt, schwerlernig" — (Ta on kõwa pääga)! Needsamad lapsed saawad ise wanemateks ja lugu on seesama. Wanemad asunikud peaks aga meeles pidama, et koolmeister küll neile mõnes asjas ülem on ja käskusid anda wõib ja andma peab, et koolmeister ikka kõige targem mees külas on ning neist wähemalt pool pääd kõrgemal seisab. Nad peaksiwad koolmeistr.st lugu pidama, siis hakkaks elu paranema. Aga koolmeistrid omalt poolt peawad ka tõesti oma tarkuse ja arusaamise poolest pool pääd teistest asunikkudest kõrgemal seisma; nad peaksiwad kõigest jõuust katsuma laste armastust ja wanemate lugupidamist wõita. Kuda on see aga wõimalik?

Kui tema, õp. Fehrmann, sinna asundusesse õpetajaks oli tulnud, kus ta praegu on, siis olewat sääl kaks kooliõpetajat olnud, kes kudagi wiisi ei ole jõudnud rahwa lugupidamist wõita. Ta lasknud aga neil kooliõpetajatel Jõuluks ühes oma endiste koolilastega ühe Lutheri-mängu ette kanda. Üks kooliõp. olnud Luther, teine Staupitz, noored mehed ja neiud olnud teised näitemängu osalised — keiser Karl V, Katharina von Bora j. n. e. Kui rahwas seda nähnud, ütelnud nad — waata, mis meie koolmeistrid korda saata oskawad, ja lugupidamine koolmeistrite wastu hakanud kaswama. Ühtlasi jäi rahwale ka usupuhastamise lugu selgesti meelde. Weel jutustas õp. F. ka, mis Peterburi Hollandi reformeeritud kiriku õp. Gelderblom laste hääks teinud. Seda jutustada, wiiks kaugele.

Selle pääle teatas Michaelsfeldi kooliõp. Deeg, et Michaelsfeldis kooli ja kodu wahel hää waim walitseb. Tema panewat lastepidusid toime, kus lapsed mõnda kerget kaksikõnet ehk näitemängu ettekannawad ja mõnda laulu deklameeriwad, laulawad ja mängiwad; laste wanemed tulewad waatama, sagedasti kõik külarahwas, ja ka kõigewäiksemaid ei jäeta kodu. Muidugi muretsewad laste wanemadselle eest, et pidulistel suhupistelgi ei puudu. Seda teatust kinnitas ka Michaelsfeldi külawanem (Dorfschulz) ja ütles, et ennem asi nii ei olnud. Neil olnud küll hää koolmeister — Ede —, aga palk olnud wäike, 350 rbl, koolimaja wana ja kitsas. Siis wõtnud tema — nüüdne Michaelsfeldi külawanem — asja oma kätte. Ehk küll raha wähe olnud, siisgi ehitatud uus koolimaja, koolmeistri palka kõrgendatud, ja asi läks; igaüks ütles: mis tarwis meie uue ruumika koolimaja ehitasime, kui meie teda ei tarwita — oma lapsi kooli ei saada. Röömuga wõis kooliõp. Deeg tunnistust anda, et ta 9. sept. 1902. kõigi lastega kooli alanud ja 10. mail kõigi lastega koolitöö lõpetanud.

Pääle selle teatas kindralsuperdent, et mõned koolmeistrid selle üle kaebawad, et asunikud nende nõudmisi ei täida, mida nad koolide inspektori käsul ette panewad. Siin on, köneles ta, enam walgust tarwis. Rahwas peab arusaama, et Saksa asunikkudel tingimata tarwilik on kahte keelt õppida — Saksa keelt ja Wene keelt: Saksa keelt, kui kodust emakeelt, milles asunikud usuõpetust saawad, ja Wene keelt, kui riigikeelt. Üiemus ei taksta emakeelt õppimast.

Sellepärast peaksiwad meie kooliõpetajad, külawanemad ja õpetajad rahwakoolide inspektoritega käsikäes käima ja sellepääle mõtlema, et mis meie noorest sooft saab, selleks oleme meie teda teinud, ning meie oleme wastutajad selle eest.

Läbirääkimiste wahel lauldi nii mõnigi laul. O. Wärwuke.

Soomemaalt.

Helsingist. Nekrutiwõtmine testis Helsingis 10 päewa ja on nüüd lõpetatud. 692 nekruti-ealise seast oliwad 280 komisjoni ette ilmunud, kuid ainult 54 wõidi kõlbliseks tunnistada, teised leiti üht ehk teist moodi wigased olema.

— Helsingi rahwakoolide majandusliste asjade talitajaks soowitakse koolide nõuukogusse iseäralist ametnikku seada, 5000 marga aastapalgaga. Seda on tarwis tuntud, kuna rahwakoolide kuluarwe aastas umbes milj. marga pääle tõuseb.

— Wangimajade kohta on senat määranud, et sääl kroonupühadel töö seisma peab ja wangidele paremat toitu antagu.

Wiiburis oli 8. juunil kadunud Dr. Lyly matmine. Ojawõtmine oli wäga rohke; lillesid ja pärgasid toodi nii arutu hulgal hauale, et lillepoed tühjaks osteti.

Turus sündinud minewal nädalil see Soomemaa kohta wäga aruldane lugu, et üks mees kange kuuma käes päikesepiste on saanud, mille mõjul teine silm pimedaks jäänud.

Kodumaalt.

Sangaste mängu- ja laulu-armastajad oliwad Taewaminemise pühal 15. mail kohalises wallamajas koos, kus nad otsuseks tegiwad, laulu- ja mängu-seltsi asutada. Ühtlasi seati uue seltsi tarwis põhjuskiri kokku, mis nüüd kinnitamiseks ülemale poole ka juba ära saadetud. Mänguriistade muretsemiseks on aga paar jõukamat asja edendajat, hr. M. ja O., oma käest tarwilise summa raha laenanud, nii et juba järgmisel päewal seltsile mänguriistad wõidi tellida, kuna nüüd uute pillide mäng sangastlasi juba röömustanud on. Koorijuhatajaks on kooliõp. A. Soome. Uue seltsi elulekutsumiseks on kohaline wallakirjutaja äratust andnud ning põhjuskirjade kokkuseadmise ja ärasaatmise juures hoolega nõuus olnud ja seega tänu ära teeninud.

Wiljandist. Kui Wiljandist raudtee läbi ehitati, hakkas linn ikka enam ja enam waksali poole nihkuma. Nüüd on juba waksali ja linna wahe majasid täis ja ehitusi tuleb iga aastaga juurde. Tänawu töotab ehitawate majade arw kaunis suurels minna; praegu on juba umbes 20 platsi ära renditud (rendihind 60 rubla wakamaa päält aastas) ja majade ehitamine nende pääle edeneb kiresti. Ehitused on suuremalt jaolt ühekordsed puust elumajad. —õ—

Haapsalust. Neiu Aino Tamme konserdist 8. skp. wõttis hulk inimesi osa, enamasti supelwõõrad ja maalt kooliõpetajad, wallakirjutajad ja mõisawalitsejad. Lauljannale annetati lillekimp. —la.

Läänemaalt. Welise põllumeeste selts on Eestimaa kuberneri poolt kinnitatud ja 6. mail luba asutajatele kätte toodud. Seltsi asupaik on Greeka-õigeusu Welise kihelkonna-koolimajas. Seltsi tööpõld ulatab üle Welise, Wigala ja Märjamaa kihelkondade piiride. —n—

Ambla Põllumeeste seltsi näitusel 31. mail ja 1. juunil anti tähtsamaid auuhindu:

Hobuste osakonnas: I. auuhind: a) Jaan Trewele Hallikult 4 aastase kõrwi mära eest, kõrgus 2 arss. 3 1/2 w. Riigi hob. kasw. pääwalitsuse hõbe-auuraha; b) Mart Küidengowile Rammalt 4 a. kõrwi täku eest, kõrgus 2 arss. 5 wersst., Riigi hob. kasw. p. walit. hõbe-auuraha. Aastastest warsadest saiwad: 1. auuhind Jakob Mathiesenile Kukewerest 10 rubla. — Kokku oli wäljanäitusele toodud 20 hobust.

Sarwloomade osakonnas jäi 1. auuhind wälja jagamata.

Aiasaaduste ja sulgloomade osakonnas: 1. auuhind — Seltsi hõbe-auuraha sai Heinrich Weber, Tartust, oma maa marjadest walmistatud weinide eest.

Masinate ja meeste-käsitöö jaoskonnas jäi 1. auuhind wälja andmata.

Naeste käsitööde osakonnas: I. auuh. 5 rubla raha, sai Wilhelmine Lilienthal Koerust kangaste ja waipade eest; II. auuhind 3 rubla raha saiwad: Pauline Männik ja Pauline Ahrenschildt Järwa-Jaanist mitmesuguste naeste käsitööde eest.

Mesilasepidamise osakonnas: 1. auuhind Seltsi hõbe-auuraha K. Preisbergile Amblast 20 naela tänawuse hää mee eest.

Kirjanduse ja kunsti osakonnas: I. auuhind jäi wäljaandmata; II auuhind — Seltsi kiitusekirjad saiwad: 1) C. Treumann, Seidlast raamatu „Praktikalik metsaasjandus" eest, ja 2) mesinik J. Truusmann raamatu „Täielik mesilastepidamise õpetus" eest. „Mina"

Wäike-Maarjast. — Hein kaswab siin ilusasti ja paiguti on juba heinategu alanud. Suwewilja põllud on seemne hääduse järele mitmesugused, ilusaid ja halbu. 9. juunil oli kange wihma sadu, nagu seda palju ei ole nähtud. n.

Wiru-Nigulast. 10. skp suri äkitselt meie õpetaja Hunnius ära. Kadunud oli umbes 40 aastat Nig. kih. õpetajaks ja ligi 20 aastat Alutaguse praostiks. Kadunud oli üks nendest õpetajatest, kes mitte selle mõttega ära ei suuda harjuda, et inimesed ühes ajaga muutuma peawad. M—d.

Sõnumid Tallinnast.

Tallina ümbruse laewaomanikkudele on, nagu „Teataja" kurdab, tänawune suwi kaunis kurb. Wedu ei ole ole mingisugust, nii et ka suuremate äride laewad sadamas ilma tegewuseta seisawad. Paljud kipperid ja tüürimehed, kes kewadel ilma kohtadeta jäiwad, läheksiwad nüüd kas wõi madrusteks, kuid ka wiimaseidgi ei ole kuhugile tarwis.

— Tallinna E. ja M. Johannsoni aktsiaseltsi paberiwabrik on, nagu ajalehed teatawad, kahjude katmiseks, mis 1902. a. 217,461 rublani oliwad tõusnud, oma põhjuskapitali 800,000 rubla päält 400,000 rubla wähendanud.

— Auurahad päälkirjaga „Hoolsuse eest," Stanislaose paelaga rinnal kandmiseks on saanud: Luiste walla talitaja Hans Walker, Jõelehtme wallakirjutaja Eduard Allas Emmaste walla endine talitaja Mihkel Weskis, sellesama walla endine wolimees Georg Herd, Kärdla walla endine talitaja Johann Tülp, talitaja abi Gustaw Mustik ja Keina walla endine talitaja Siim Soster. Neist sai esimene kuld-, teise hõbeauurahad.

Kohalikud sõnumid.

Arwustiku-teated linnawoliniikkude kohta.

Praegu kogutakse ministeriumi nõudmisel linnaameti poolt arwustiku-teateid linnawoliniikkude isiklise ja waralise seisu kohta. Pääle ees-, isa- ja perekonna nime tuleb iga linnawoliniku kohta üles tähendada: mis usku: missugusest seisusest; missugune auujärk; missugune haridusease; amet ehk elukutse; kui wana; kaua selles linnas asunud; kus keegi linnawoliniikuks on; missugune on linnawoliniku waraline seisukord jne.

Kuna teateid nähtawasti hoolega kogutakse, siis wõib selle põhjal edaspidi küll õige huwitawat ülewaadet selle kohta saada, missugused inimesed linnadel asemikkudeks on, mispärast wäga soowida tuleks, et need teated mitte ainult mõnda kirjakogusse seisma ei jääks, kust nendest palju keegi ei kunleks.

*

Keisrinna Majesteedi Maria Feodorowna jutule saada oli Liiwimaa kubernerilt kindral-leitnandil Pashkowil õnneks, nagu „Wal. Teat." näha.

— Eksperimental-arstiteaduse Peterburi sõja-akademia eradotsent Lawrow on, nagu „Birsh. Wed." näha, meie linna ülikooli erakorraliseks prohwessoriks nimetatud.

— Balti ja Pihkwa-Riia raudtee ülewaatus. 10. juunil sõudis „R. W." teatel Balti ja Pihwa-Riia raudtee ülem, insener A. G. Kajanus mitme teise ametnikuga Peterburist erarongiga Riiga. Pihkwast kuni Riiani waatas nimetatud kommisjon raudtee ja mitmesugused uued ehitused, mis selle tee pääl teotsil on, üle. Riiast läks kommisjon erarongiga Walka, sääl mete linna kaudu Tallinnasse ja Baltiskisse, kust ta Peterburisse tagasi sõitis.

— Kassi-hädaoht, mille wastu wõitlemise kohalik Saksa leht päewakorrale tõi, on kodumaa Saksa lehtedes päewaküsimuseks saanud. Kohalik Saksa leht ei arwanud lubatuks wõõraid kassisid, kui need meie aeda tulewad, püssiga maha lasta wõi ära mürgitada, waid soowitas neid lõksuga püüda ja siis ära uputada. Selle pehmusega kasside wastu ei ole „Rev. Z." kirjasaatja rahul. Ta seletab õigusteaduse ja selle kohaste seaduste põhjal, et meie sugugi kohustatud ei ole, wõõraid kassisid kunstliikude abinõuudega püüda, wõi neid wigastamise eest hoida, kui need meie aeda wõi õue tulewad, et sääl kodulinnusid wõi ka laululinnusid püüda. Seadus keelda ära koduloomi pahatahtlise mõttega surmata ja wigastada, kuid sääl olla selgesti üteldud, et see, kes teise kodulooma sel puhul ära surmab, kui see tema kallale kippub, wõi tema omanduisele kahju teha ähwardab, mitte kohustatud ei ole, looma omanikule kahjutasu maksma. Muidugi wabastab seadus ainult sel korral wastutusest, kui meie ennast kahjusaamise wastu muul wiisil ei wõinud kaitsta.

Nimetatud kirjasaatja ei arwa aga kuidagi wõimalikuks, oma kodulinnusid wõi ka oma aias laulwaid ja pesitawaid metsalinnusid wõõraste kasside eest muul wiisil warjata, kui et ta kallale tungijad kassid ära peab surmama. Seda peab igaüks õigeks tunnistama, kes kassi loomust tunneb. Kassi kinni püüda ja pandiks pidada, kuni omanik tehtud kahju ära maksab, on koguni wõimata.

Et oma omandust kaitsta, ei jäätwat kirjasaatjale muud nõuu üle, kui iga wõõrast kassi, leda ta omas aias wõi õues jahti pidamas leiab, ära surmata; olgu et ta teda kuritöö päält tabab, ehk aga ainult kurja püüdega luuramas leiab.

Kohus olla ühe metsawahi õigeks mõistnud, kes naabri koera maha lasknud, leda ta metsas metslooma tagaajamas leidnud, ehk küll koera omanik metsawahile teada olnud. Mis jahti pidawa koera kohta maksew on, wõib seda ka jahti pidawa kassi kohta olla; iseäranis weel, kui wiimse peremees teadmata.

— Eksiarwamiste eest hoidmiseks. Meie lehe esmaspäewase numbri Pärnu laulupidu kohta käiwat eratelegrammi on toimetujes wõõriti mõistetud. Telegrammis seisis, et „Pärnu Saksa muusikaseltsi annetatud hõbe-karikas auuhinnamõistjate otsuse järele „Endlale" sai." Et telegrammis selle eel mängukooridest jutt oli, kellele auuhindasid on antud, siis on toimetujes järeldatud, et karikas „Endla" mängukoortle on määratud. See on aga ekslik. Sest karikas otsustati auuhinnamõistjate poolt „Endla" seltsile enesele selle eest, et tema laulupidu toimepanemise läbi laulu ja muusika edendamiseks mõjusalt kaasa on aidanud.

Et see eksitus meie lehest ka teistesse lehtedesse on pääsnud, siis arwame tarwilikuks, seda siin kohal parandada.

— Kohaliku realkooli lõpetajate nimekirjas on tähendatud, nagu oleks realkooli kaswandik Jaan Grünbach Wäike-Maarjast, tema on aga Maarja-Magdaleenast Waralt pärit.

— Kohaliku maakonna 2. jaoskonna sõjawäe hobuste muretsemise juhataja kaupmees Karl Lipping on õiguse saanud, selle kohast rinnamärki kanda.

— Näo rikkumise pärast oli Kokora walla liige Joosep Laesi 10. juun. ringkonnakohtu ees. Kaebtusealune oli 18. jaanuaril 1902 Kallaste külas Paul Sorrile noaga näkku löönud, ta nina ja pääl nõist mokka haawanud. Haaw kaswas küll kinni, aga inetu arm on järele jäänud, nii et nina ots sõõrme küljest lahti näeb olewat.

Kohus mõistis Laesi kõigi iseäraliste õiguste kaotamisega üheks aastaks sunnitööle ja määras kohtukulud tema kanda. —t.

— Wiissada rubla raha ja kuld-uur oli, nagu kohalikust Saksa lehest näha, ühel talumehel p
körtsi juures ära war
esiteks linnas ja pärast
ja wiimaks sinna m
ka wargus korda saad
kätte saadud, kuid see
juba „läbi löönud".
joomasõber, kellega
Harilik nähtus jooma

— Surmamise
ses oli parun Aleksan
hoven kaebtuse all, ning t
Riia ringkonnakohtus. K
ril 1903 meie linna ligik
juures Alfred von Klodt
kus püstulitega laskmisel
hoveni kuul von Klodt
et see — arstiabist hool
juri. Kahewõitlusele k
olnud, kuna langennd w
olla haawanud. Kirjalik
põhjusena tuli alles koh
Esialgsel uurimisel oli ka
jusena äge ja auualanda
wahel, üles antud, mis
tulnud. Kaebtusealuse ka
Broecker kohtu ette tulnud
Loringhoven ise tulemata
nistas kaebtusealuse süü
tusealuse kindlusesse kahek
kulude kandmisele.

*

Ka üks „Se

Nagu teada, p
Kristust Wana Testa
Ptolemäus Philadelp
Greeka keelde ümber.
seati tõlkijateks 70 isik
läbi ja läbi tundsiwad
panekuid wõiks wõrr
üksteisest hoolsasti ära
kokku tõneleda ei saaks
wiidi lõpule ja — w
tõlkeid üksteisega wõrr
üksteisega sõna sõnal
nimetati pärast „Septua
mehe tõige, sest „septu
dina keeles seitsekümme

Ka meie ajal näit
ette tulema, sest hiljuti
mine Peter Karageorg
gaks walimise asjus t
ühes teises lehes sõnasõ
wahega, et „Postimehe
teoga" seisab, kuna teis
trükitud. Aga see wõi
wiga olla, mis ju wah

Tähendatud leht
timehest" lihtsalt ära t
oleks tema seda omati
otsas nimetanud. Sel
tõlkimises nii imekspan

Wahe on ainult s
suse teadaandmine „Po
nii ilmus, kuna aga te
päewal 9. juunil oma

Mine salga weel i

Kirjaw

A. M. Et lustisõitja
olekiwad kukkunud, wõib s
erutust sünnitanud olla; ku
mitte.

J. T. T. Kui teata
südamega õllewabriku kuul
omal ajal küll awalikult ki
tusi ei awalda, mis alkohol
siis on see lugu küll isela
olude kohta; awalikult jutt
sellest asjast mitte, sest mei
wahelt pääsewad tühjesed i
nende tähendus awaliku elu

Telegra

Parisis, 10. juunil.
Syveton on Pari
meks tagasi walitud.
andmise järel oli rah
wahel kisklemist. Rahn
sisse j. n. e. — Ka
wal rahutusi ja
laste ja nende wastaste

Londonis, 10. juu
kas ettepaneku, mis w i
mist nõuab, 519 hääleg

Roomas, 10. juun
kogu on 12. (25.) ju

Londonis, 10. juu
küsis wabameelne Black
mis ta seks leinud olla
kõgemaid tollisid pääle
lain wastas: Minul e
mida praeguse sisteemi
(Awaldati kiitust ja na

Konstantinopolis,
nias on seisukord par
maa mõne suurriigi n
wäge ära kutsuda ja Wä
tahab.

Sohwias, 10. juun
suurendatakse piiri ääre
on ühes wõitluses rask

Balti-maal tun
Türgi sõdatit üle B
garia wahiwägi, 20 m
rinstadega wastu. 20
sõdatit saiwad surma,
taganesiwad.

Wienis, 11. juun.
Hederwarjt ei ole
sega toime saanud, sell
erakond ta wastu seisis.

Berlinis, 11. juun
naliettepaneku o
on praegu Preussi minis

New-Yorkis, 11.
asjade uurimise
palju ustawuse rikkumi
Abner McKinley, endi

Parisis, 11. juun
wõttis kiriklisele ko
wastu käiwa ettepa
229 häälega wastu. P
elawalt ja sõttis omad

Tetinjes, 11. juu
käimas, et auujärje
abikaas, endine
Militsa, wäljamaale so
pärija abielu on seni la

Wastutaw toimetaja
Cand. jur. J.

„Taara."

Laupäewal, 14. juunil s. a.

Aia-pidu.

1) Orkestri muusika.
2) Koossöit söiduteel.
3) Jutuled.

Hakatus kell 9½ õhtul.

Sisseminek: naesterahwastel ja seltsiliikmetel, kes käsolewa esimese pool-aasta liikmekaardi lunastanud on, 10 kop., wöörastel meesterahwastel 20 kop.

Koossöidust osawötjatel seltsiliikmetel liikmekaardi ettenäitamisel hinnata.

7.9 Eestseisus.

St. Peterb. Eesti Kooli Selts.

Pühapäewal, 22. juunil s. a.

Wäljasöit

laewaga „Свирь" üles Neewa mööda Kornilowi puiestikku.

Äraböit hommiku kell ½10 Воскрес. набер. у Литейнаго моста.

Laewal ja puiestikus mängib kroonu muusikakoor.

Teel peab laew kinni ja wötab inimesi pääle järgmistes kohtades: у завода Семянникова, у Императ. фарфороваго завода.

Pileti hind: meesterahwastel 1.25 kop., naesterahwastel 1 rbl.

Piletid on aegsasti müüa: is. Eriks'i trükikojas (Невскій просп. 60), is. Seelandt'i raamatukauplises, Eesti kiriku juures (Офицерская ул. 54), is. Palmgren'i raamatukauplises (Б. Конюшенная ул. д. 8), is. Saukas'e lambikauplises (Казанская ул. 41), is. A. Liiw'i kauplises (Садовая ул. 45) ja is. H. Rillo juurest (Невская Застава Заводская ул. д. 8/12).

Wanemuine.

Neljapäewal, 12. juuniil s. a. ja igal järgmisel neljapäewal.

Aia-kontsert.

Sisseminek wöörastel 15 kop., seltsiliikmetel ja meesterahwastega ühes tulnud naesterahwastel hinnata.

Hakatus kell 9 õhtul.

Eestseisus.

Pöllumeeste Selts „Emujärw".

20. juutil s. a. Walguta mõisas hobuste ja farwloomade

näitus.

Näitus peetakse endiste näituste wiisil ära. Näitusele toodawad loomad antagu üles näituse päewa hommikul tuni kella 8-ni e. l. Loomade seisuraha on 50 kop. pää päält ja waatajate pileti hind 20 kop.

Lähemaid teateid annawad seltsi eestseisuse liikmed.

Eestseisus.

Õpetatakse ruttu

Wene, Saksa ja Prantsuse keelt rääkima. Tiigi uulitsas nr. 18, kort. 9 Kõnetund kella 11—2 p. l.

Pärnu teise laulupidu

pilta

on saada

R. Sachker'i päewapildi kojast

9 Raatuse uul. nr. 4.

Maaleritele

soowitawad

kliistre jahu

(rukki püül)

1.20 kop. puud

Lellep, Nurk ja Ko.

5.7 Söögiturul.

Noormees, kes kingsepa tööd oskab, **soowib kohta,** kas kingsepa juurde ehk mujale. Küsida Kroonuaia uul. nr. 24.

Tüdrukut,

kes kõik tööd teeb, ja **karjapoissi** tarwitatakse maale. Küsida Kastani uulitsas nr. 1, üleweal, paremat kätt.

„Postimehe"

tellimine teise poole aasta pääle on alanud

ja wöetakse tellimist kõigis tellimiste kohtades wastu.

„Postimees" maksab:

postiga	½ aasta	pääle:	2	rubla	60	kop.	postita	½ aasta	pääle:	2	rubla	—	kop.
„	5 kuu	„	2	„	20	„	„	5 kuu	„	1	„	70	„
„	4 kuu	„	1	„	80	„	„	4 kuu	„	1	„	35	„
„	3 kuu	„	1	„	35	„	„	3 kuu	„	1	„	—	„
„	2 kuu	„	—	„	95	„	„	2 kuu	„	—	„	75	„
„	1 kuu	„	—	„	50	„	„	1 kuu	„	—	„	40	„

Wäljamaale: 3 korda nädalis saates ½ a. pääle 3.60 kop., iga päew 5.20 kop.

„Postimehe" kindlad abitalitused, kust lehte ilma postirahata, s. o. **4 rbl. eest,** saada wõib:

Tallinnas, Harju wärawas, Tesloni majas;
Wiljandis, Lossi uul., A. Tõllasepp'a raamatukauplises;
Pärnus, Wene kiriku õrwal, Laane trükikojas;
Walgas, Moskwa uul., P. Einer'i rohukauplises;
Wõrus, F. Karlson'i raamatukauplises;
Põltsamaal, Th. Tiedt'u raamatukauplises;
Tõrwas, E. Kiilaspää raamatukauplises;
Narwas, Waksali uulitsas, Leinbaumi majas.

Takituse asemikud: Uuustakul, kaupmees hr E. Treiel, Mustwees, jaamapidaja hr Mill.

Adress liht- ja rahakirjadele: „Postimees", Юрьевъ, Лифл.

„Postimehe" talitus.

Teadaandmine

kaubaladude pidajatele ja kaupmeestele.

Puuwilla riidekauba ühisusel

Iwan Konowalow & Poeg Moskwas

on auu teatada, et tema oma wabrikutööde **ainumüümise õiguse Läänemere kubermangudes**

Moskwa kaubamajale H. M. Kahn & Ko.

andnud on.

Kõikide kaupade ladu on ühisuse abi-kaubamajas Riias, Weber-Str. nr. 14, Große Schmiede-Str. nurgal.

H. M. Kahn ja Ko. kaubamaja

Moskwas teatab sellega aunstatud kaubatarwitajatele, et tema

Riias, Weber-Str. nr. 14,

Große Schmiede-Str. nurgal

ühes Konowalow ja poeg puuwilla riidekauba ühisusega

abi-kaubamaja awanud on.

Abi-kaubamaja soowitab suurest ja hästi korraldatud oma wabriku tööde ladust

puuwilla ja siidi kaupa

wabriku hindadega tähtsamatest Moskwa wabrikutest, **kes oma ainumüümise õiguse Läänemere kubermangudes meie kaubamajale andnud on.**

Telefon nr. 1917.

Wõõrastemaja (hotell)

mis **Peterburi uul. nr. 22** seks otstarbeks ehitatud uues majas kõigiti asjakohaselt sisse seatud, on 1. juuliks s. a. **wälja üürida.** Lähemat teatust tingimiste kohta antakse Kalda uul. nr. 5. 7

Eht Kaukasia **konjak**

D. S. Saradschewi wabrikust, Tiflisest.

Ainukene konjaki-ajamine (Destillation) Wenemaal, kellele Pariisi maailmanäituse l 1900. **kuld auuraha** määrati.

Pääladu: Peterburis, Большая Конюшенная д. 17, C. Wohlbrück ja Ko. juures.

Pruulikoja walitsus.

Põltsamaa mõisa õlle ja mõdu pruulikoda

antakse kautsjoni wõimulisele isikule **rendi pääle.** Soowijatele annab tingimisi kui ka kõike lähemat teada Põltsamaa mõisawalitsus чр. Оберпаленъ. 22.5.7

Igat sellt põllurammu

kui ka

põllutöö masinaid

ja

koorelahutajaid

soowitab odawate hindadega

Georg Riik, Jurjewis.

Eht patenteeritud Steiermargi

wikatid

mitmesuguses pikkuses ja tunnud häästuses, eht Schwaabi ja kõige paremaid Batavia

luiskustid,

Amerika luiskiwisid, häid Inglise **sirpisid,** Westphali pikkasid **wilja-** ja lühikesi **pööja-wikatid, wikatite teritamise riistu,**

uusi wikatite rõngaid,

mille abil wikatite warre külge kinnitamine hoopis kerge on,

on saanud ja soowitab

Johannes Hitschke

teraskauba ja püsside ladu

21.7 Riias, Herraste uul. nr. 11.

Würtsipoodi

hää käidawa koha pääl, kas otsekohe ehk 1. juuliks, **soowitakse üürida** ja ühte

maja osta,

mis umbes 1000 rubla sissemaksuga kätte saab. Üles anda selle lehe talitusesse tähtede „G. L. J." all. 7.30

Pärnus maja ühes aiaplatsiga müüa.

21.7 Teatust saab Roosi uulitsas nr. 5.

Wene uul. nr. 2, teise korra pääl, müüdakse õõksugu **wanu majaasju** ja on säälsamas ka **häid tarbepuid** odawalt saada. 9.31

Wäike raud pliit, wäike ahi, wana tina ja wana waske on müüa

Lossi uulitsas nr. 15.

Majad müüa

pärisrundi ja rohuaiaga Härjapää jõe ääres nr. 32, Medwesi uulitsa ligidal. Lähemaid teateid saab säälsamas kort. nr. 1, kella 3—5 pääle lõunat.

Adressi muutmise puhul palutakse uue adressiga ikka endine trükitud adress ühes saata ehk endise adressi nr. üles anda ja 10 kop. markides juurde panna.

Kuupakkikult

„Postimehe" talitus.

Korjan wanu rahwariide piltisid, kui ka piltisid wanadest rahwa töö- ja majariistadest, majadest, töödest jne. ikka weel edasi. Wõtan rahwariietes maksuta pildi pääle üles — aga ainult maalt inimesi; igaüks saab weel kolm pilti kaasa.

Päewapildnik **H. Tüdermann,**

Tallinnas, Wiru uulitsas nr. 14.

Eht

Austria wikatid

suures wäljawalikus soowitab wabriku hinnaga

kaupm. **M. Lewoll, Elwas.**

30

Amm

wõib ennast üles anda Peterburi uul. nr. 125, kella 10—11 enne lõunat.

Tarwitatakse kohe Nowgorodi kubermangu

Eesti tüdrukut.

Lähemat teatust järgmise adressi all: Николаевская ж. д., чр. ст. Любань, имѣніе Сельцо, Густаву Лодусъ.

Külge raswa

ja selle aasta

soolatud räimi

soowitab

Chr. Sarapuu, Pärnus,

Wana turu ääres.

Ehituseplatsi ja maja

soowitakse kohe **osta.** Üles anda Fortuna uul. nr. 6, **Margens.** 8.9

Reisin 16. juunist kuni sügiseni ära.

9 **Era-dotsent Dr. Baron Budberg.**

„Linda" nr. 26

on ilmunud.

Sisu: Kaasande pilt: **Heinaline,** Sachker'i algupäraline joonistus; **Jerusalem,** Selma Lagerlöfi jutustus, järg; **Mere ranna,** pilt; **Pääfuke,** M. J. Eisen'i lau **Wärwide tähtsus taimerüügis,** J. Filstow'i järele E. Enno; **Wii ära** **Weel näen,** E. Enno laulud, pildig **Surmaloos,** Mark Twaini järele E. En järg; **Tuul,** A. Jaakson; **Meie ajalug Saksa walimised; Aja kiired; Pilti seletused; Meelespidamiseks; Kettmä tatus; Seda ja teist; Telegrammi Naljapilt; Kuulutused.**

Kodusest

Laste õpetamiset

ühes liikuwa aabitsa tähestikug

Kirjutanud

kooliõpetaja **A. Põllusaar.**

Hind 10 kop.

Üksikult ja hulga wiisi saada

„Postimehe" raamatukauplus

Üliõplane

endine kooliõpetaja, annab kõigis gümnasiu ja realkooli õpeasjades **tundisid.**

Ligemat **T. Kukk'e** raamatukauplusest, R tuse uulitsas nr. 16.

Antakse tundisid

kõigis õpeasjus ja walmistatakse eksa wastu, Raatuse uul. nr. 33, „Jurjewi" w rastemajas, kolmandal korral, nr. 16, 10—12 e. l. ja 3—5 p. l.

Haapsalu kreisi, Lääne-Nigula ki konda, **Taebla walla** Ew.-Luth. kooli pääle tarwitatakse tublit

kooliõpetajat

Kohasoowijad, kellel koolmeistri a nimi (званіе учителя) on, tulgu juulil s. a. kell 10 hom. wolikogu kaupa tegema. Palk on aastas rubla raha ja maad 60 rubla eest puhast raha 200 rubla. Maja on ja korraline.

Taeblas, 2. juunil 1903.

Wallawanem W. Oment.

27 Kirjutaja A. Heid

Krabi wallawalitsus, Wõru kr annab sellega teada, et 19. juunil kell 12 lõunal on selle wallawali

kirjutaja walimine

Kohasoowijad, kellel tarwilised tu tused ja kohaliku kommissari l lubakiri on ette näidata, palu nimetatud päewal selle walla woli ette kaupa tegema ilmuda.

Wallawanem: K. Jau

8 Aj. as. t. kirjutaja: J. S

Kirjalikka pakkumisi kuulutuste on tulnud:

G. L. J. 1 adress.
M. 2 kirja.
Stud. math. 1 kiri.
K. 1 kiri.
H. 1 kiri.

Tulekahju teadaandmise koh

1. linnajaos:

Raekojas, Suurel turul.
Politsei majas (pääwahis) Kompanii u
Toome pääl, Suures kliinikus.
Kroonuaia uul. nr. 20, Moks'i majas.
Erne uul. nr. 40, saunas.

2. linnajaos:

Pritsimajas, Söögiturul nr. 2.
Õpetaja uul. nr. 13, wäikses pritsimaja
Postijaamas, Riia uul.
Pepleri uul. nr. 8, politsei jaoskonnas.
Aleksandri uul. nr. 42, A. Frederking.
Kalameeste uul. nr. 49, H. Hofrichter.

3. linnajaos:

Hullumaja, Tallinna uulitsa otsas nr.
Allee uulitsas nr. 1.
Tallinna uulitsas nr. 30. A. Stammi
Peetri õpetajamaja, Allee uulitsas nr.
Pärmiwabrik, Pikas uulitsas nr. 58. P
Peterburi uul. nr. 14, Fischer'i majas.
Raatuse uulitsas nr. 52, Paldrock'i ma
Jaama uulitsas nr. 27, Beckeri majas.
Jaama uulitsas nr. 46, Daugull'i maj

Wabatahtlise tuletõrjujate seltsi toetajateks liikmeteks astumisi wõ wastu:

J. Anderson, esimees, Raatuse uul.
P. Bahrs, tuletõrjujate seltsi kassan Karlowa uul. nr. 19.
C. Becker, kunstaednik, kiwisillal.
C. Freymuth, wanem, Küüni uul. nr.
G. Hermann, Uueturu uul. nr. 9.
E. Oberleitner, kaupmees, Küüni uul.
W. Reinartz, kaupmees, Wanas uul.
H. Schultz, sekretär, ülikoolis.
L. Sander, kaupmees, Jaani uul. nr.
Jurjewi pank.
„Postimehe" toimetus.
„Nordlivl. Zeitungi" toimetus.

Печатать разрѣшено. Юрьевъ, 12 Іюня 1903 г. — Дозволено цензурою. — Типографія „Postimehe" — A. Tõnisson'i — trükikoja